

Handläggare
Magnus Hultegård
Tel. 010 – 234 51 86

Översiktsplan för Mjölby kommun (landsbygden och de mindre orterna) Samrådsredogörelse

Orientering

Nuvarande kommunomfattande översiktsplan är från 2011. Kommunen har sedan dess utvecklats snabbt och det har också skett många förändringar i omvärlden. Det finns därför ett behov av att se över översiktsplanen. Syftet med den nya översiktsplanen är att, med utgångspunkt i kommunens vision, lägga fast en utvecklingsstrategi för markanvändningen i hela kommunen. De tre största tätorterna omfattas inte av denna översiktsplan utan återfinns i fördjupningar av översiktsplanen. Arbetet med översynen har som utgångspunkt att skapa en planmässig förberedelse för en möjlig befolkningsutveckling till 35 000 invånare i kommunen. Under utarbetandet av de slutliga samrådshandlingarna genomfördes informationsmöten i Västra Harg, Normlösa, Spångsholm och Väderstad under vintern och våren 2021/2022.

Samråd om planförslaget

Plansamråd genomfördes under tiden 20 juni – 15 oktober 2022. Planförslaget har remitterats till berörda myndigheter och organisationer enligt sändlista upprättad 2022-06-20.

Öppet hus kring planförslaget anordnades

Hogstad:	15/9
Normlösa:	27/9
Spångsholm:	13/9
Väderstad:	20/9
Västra Harg:	6/9

Annonser med information om mötena och samrådet publicerades i Östgöta Correspondenten 27 augusti 2022, respektive Östgötatidningens upplaga v. 34.

Minnesanteckningar från öppet hus bifogas denna samrådsredogörelse.

Samrådshandlingar

- Planbeskrivning
- Plankarta med bestämmelser (mark- och vattenanvändning)
- Karta (planeringsunderlag)
- Miljökonsekvensbeskrivning
- Serviceplan för Mjölby kommun
- Jordbruksmarken i den fysiska planeringen

Inkomna yttranden

Totalt har 23 yttranden inkommit enligt nedan:

	Inkommande datum	Synpunkter	Inga synpunkter	Sid
Statliga myndigheter				
Länsstyrelsen Östergötland	2022-10-14	X		3
Trafikverket	2022-10-14	X		8
Skogsstyrelsen	2022-10-14	X		9
Region och grannkommuner				
Region Östergötland	2022-09-30	X		9
Linköpings kommun	2022-10-10	X		12
Motala kommun	2022-10-06	X		13
Ödeshögs kommun	2022-10-11	X		13
Kommunala nämnder/kontor och bolag				
Byggnads- och räddningsnämnden	2022-09-20	X		14
Miljönämnden	2022-09-28	X		14
Omsorgs- och socialnämnden	2022-10-03	X		15
Tekniska nämnden	2022-11-17	X		15
Företag och föreningar				
Lantbrukarnas riksförbund, Mjölby kommungrupp	2022-10-12	X		16
Moderaterna i Mjölby kommun	2022-10-15	X		17
Vattenfall	2022-10-12	X		19
Väderstad AB	2022-12-22	X		19
Västra Hargs byalag	2022-10-15	X		20
Privatpersoner				
Bo Jansson	2022-08-15	X		21
Sara Kinert	2022-08-23	X		22
Amanda Wahl Blomqvist	2022-08-31	X		22
Gun-Britt Wahl	2022-09-22	X		23

Sebastian Ekeroth m.fl.	2022-10-04	X		23
Åsa Rydell	2022-10-13	X		24
Familjen Hedbeck	2022-12-31	X		24

Nedan redovisas sammanfattningar av de yttranden som innehåller synpunkter samt kommunens kommentarer till synpunkterna. Länsstyrelsens yttrande finns också i sin helhet som en bilaga till samrådsredogörelsen.

Myndigheter

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen ser det som positivt att planen redovisar en större tillväxt av bostäder och näringsverksamheter i Väderstad. Planen behöver dock göras med större upplösning för att det ska vara möjligt att tydligare ta ställning till avvägningar mellan olika allmänna intressen.

Planens MKB bedöms vara lämpligt avgränsad och ha ett ändamålsenligt innehåll.

Det saknas kommunala ställningstaganden till riksintresseanspråken avseende naturvård inklusive Natura 2000.

Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att föreslå ny bebyggelse inom Natura 2000/Naturreservat i Västra Harg även om det är positivt att orten kan utvecklas.

Riksintressena för kulturmiljövård är väl hanterade och länsstyrelsen ser det som positivt att kommunen föreslår att bebyggelse i områdena föregås av detaljplan eller områdesbestämmelser. Samtidigt betonas att även landskapsrummen i sig ofta är värdebärande i riksintressena och därmed känsliga för påverkan.

Länsstyrelsen påpekar att riksintresseanspråket för Götalandsbanan tagits bort. Dessutom har riksintresseanspråket för Norrköpings flygplats utgått. Det är viktigt att klarlägga att förslaget om nytt besökscentrum i Väderstad inte skadar riksintresset för E4.

Länsstyrelsen accepterar inte kommunens inställning till försvarsmaktens riksintresseanspråk vad gäller vindkraftsfrågan. Däremot delar länsstyrelsen kommunens bedömning att utbyggnadsområden för tätorterna ska jämföras med befintlig tätortsbebyggelse när frågan om höga objekt ska avgöras.

Miljö kvalitetsnorm för vatten är i huvudsak tillfredsställande redovisat, men respektive vattenförekomst ID bör redovisas.

Kommunens redovisning av LIS (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen) behöver förtydligas. Utpekade områden behöver framgå på markanvändningskartan. De behöver också avgränsas, beskrivas och motiveras tydligare. Om större områden utpekade behöver kommunen ta ställning till det samlade antalet möjliga bostäder. Stor restriktivitet bör ske

vad gäller utpekanden längs Svartån och Skenaån eftersom tillgängligheten till stränder är begränsad i den delen av kommunen. LIS-områden för bostäder bör endast ske i liten omfattning och i anslutning till befintliga bebyggelsegrupper/orter. LIS-områden för besöksverksamhet bör endast pekats ut vid befintliga vägar.

Den mellankommunala samordningen bedöms ske tillfredsställande.

Länsstyrelsen anser att planen bör kompletteras med en karta som redovisar förekomst av markföreningar. Kommunen bör även ta fram en strategi för åtgärder av förorenade områden.

Planen redovisar relevanta inriktningar för hantering av risken för klimatrelaterade olyckor i tillkommande bebyggelse. Motsvarande bör göras för den befintliga bebyggelsen.

Planen skulle vinna på en tydligare koppling till kommunens bostadsförsörjningsprogram och det samlade behovet av bostäder.

Hantering av hur bevarande av jordbruksmark ska relateras till exploateringsanspråk är i huvudsak relevant. I Väderstad blir utbyggnad svår att genomföra utan exploatering av jordbruksmark. Här bör dock en strategi tas fram för att detta ska ske i så liten grad som möjligt.

Planen skulle kunna kompletteras med information om att anmälan om vattenverksamhet behöver föregå etablering av nya broar och bryggor/badplatser.

En tydligare koppling till den regionala friluftstrategin efterfrågas. Planen bör kompletteras med information om planens påverkan för hotade och skyddade arter liksom om den gröna infrastrukturens betydelse. Även hur invasiva arter ska bekämpas vid exploatering bör belysas.

I Normlösa ligger utredningsområdena för bostäder i eller i anslutning till sumpskogsområde i Skogsstyrelsens inventering.

I Hogstad är det viktigt att planeringen tar hänsyn till naturvärden bl.a. kopplade till det generella biotopskyddet och skyddsvärda träd.

I Väderstad kommer utbyggnaden påverka ett stort antal områden med höga naturvärden. Här behövs ett helhetsgrepp för hur naturvärdena ska bevaras och vårdas.

Länsstyrelsen är positiv till kommunens inriktningar avseende kulturmiljövård. De generella riktlinjerna bedöms vara lämpligt utformade. Ortsbeskrivningarna skulle kunna kompletteras med deras kulturmiljövärden.

Det är positivt att kommunen behandlar möjligheten till elproduktion från sol och vindkraft. Bebyggelsens lokalisering är förenlig med skapandet av

ett transporteffektivt samhälle. Med tanke på expansionen av Väderstad bör frågan om förstärkt kollektivtrafik utredas närmare.

Det är viktigt att kommunen i sin planering tar sin utgångspunkt i barnens bästa.

Det är viktigt att så många grupper som möjligt ges möjlighet att delta i samråd och att samråd inte sker bara digitalt.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Översiktsplanens avgränsningar av utbyggnadsområden är tydligt avgränsad och kan knappast förväntas göras med högre precision i ett översiktsplaneskede. Det innebär också att avvägningar gjorts mellan olika allmänna intressen. Närmare precision görs i kommande detaljplaner där t.ex. enskilda naturobjekt och fornlämningar kan undantas från kvartersmark/exploatering.

Kommunen är medveten om att kommunala ställningstaganden saknas för riksintressen naturvård i samrådsförslaget. Handlingarna har kompletterats inför att planen ställs ut.

Det utpekade utbyggnadsområdet för bostäder i Västra Harg utgörs av en begränsad areal jordbruksmark som inte innehåller den typ av naturvärden som utgjort grunden för reservatsbildningen och senare Natura 2000 beslut. Anledningen till att området ligger inom reservatet beror på att det vid reservatets bildande uppfattades som svårt att förstå om man var innanför eller utanför reservatet om detta gavs mer precisa gränser anpassade till de faktiska naturvärdena. Kommunen förstår att det kan krävas en krånglig formell process för att hantera reservatets avgränsningar. Samtidigt bedöms området vara en naturlig utbyggnadsdel av Västra Harg. Till utställningen har området redovisats som utredningsområde för bostäder istället för utbyggnadsområde för att på så sätt spegla osäkerheten i genomförbarheten.

Kontoret bedömer att det i praktiken är orimligt att tillämpa samma generella förhållningssätt till riksintressena för kulturmiljövård i kärnområdena och områdena som helhet. Detta blir väldigt påtagligt i Omberg-Täkernområdet som omfattar mer än 300 kvadratkilometer totalt sett och mer än 25 kvadratkilometer i Mjölby kommun.

Planen justeras till utställningen med anledning av förändringarna som skett vad gäller riksintresseanspråken för kommunikationer.

Kommunen kommer vidhålla sin ståndpunkt vad gäller vindkraftens förutsättning i kommunen och totalförsvarets riksintresseanspråk.

Planförslaget kompletteras med information om berörda vattenförekomster.

Redovisningen av LIS- områden bland övriga planeringsförutsättningar överensstämde i samrådet med Boverkets databasmodell för digitala översiktsplaner som kommunen valt att använda. Kommunen delar dock länsstyrelsens syn och därför har dessa områden flyttats över till markanvändningsdatat inför utställningen. Planen har kompletterats med en övergripande inriktning avseende totalt antal möjliga bostäder i LIS-områden i

olika delar av kommunen. En översyn med hänsyn till närhet till befintlig bebyggelsestruktur har också gjorts, men någon ytterligare närmare avgränsning i övrigt bedöms inte vara relevant. Det framgår av planförslaget att hänsyn tagits till naturvårdens intressen genom att områden som finns med i kommunens naturvårdsprogram inte medtagits.

Stränderna i det jordbruksdominerade landskapet i norra delarna av kommunen är i liten grad allemansrättsligt tillgängliga. Här skulle snarare bostadsbebyggelse i strandskyddsområdet kunna skapa mer tillgänglighet genom de fria passager som är ett medföljande krav om ny bebyggelse ska tillåtas. Vad gäller besöksnäringens behov av LIS-områden kan det vara väl så väsentligt att möjliggöra anläggningar för det rörliga friluftslivet på platser som saknar väganslutning.

Kommunen måste göra en sällning av vilka planeringsunderlag som ska redovisas i en översiktsplan. Kommunen har i första hand valt att använda de teman som återfinns i Boverkets databasmodell. Frågan om förorenad mark är en form av underlag som kan förändras över tid. I den praktiska handläggningen av ärenden använder kommunen sig av en WMS-tjänst mot länsstyrelsens kartläggning. På så sätt säkerställs att kommunen använder det mest aktuella materialet, något som inte skulle ske om man istället använde ett uttag som redovisas i översiktsplanen. För att ändå tillmötesgå synpunkten har informationen infogats i kartunderlaget för miljö- och riskfaktorer samtidigt som den fysiska kartan kompletteras med information om att uppgifterna är aktuella 2023 och inte ska användas för framtida handläggning av ärenden. Informationen kommer sedan inte heller finnas publicerad i karttjänst på webben.

Frågan om en kommunal strategi för åtgärder av förorenade områden är relevant. Det finns planer för att ta fram en sådan strategi för det kommunala markinnehavet, men detta kommer ske som ett separat arbete som inte fogas in i översiktsplanen.

Planen kompletteras vad gäller klimatrelaterade risker i den befintliga bebyggelsen i enlighet med synpunkterna.

Översiktsplanen redovisar ett förhållningssätt till var och hur man ska hantera önskemål om framtida bebyggelse i kommunen. Planeringsramarna utgår därmed från ett framtida befolkningstals spridning över kommunens delar. Däremot finns ingen tidplan för denna utveckling. Kommunen bedömer att det är mer ändamålsenligt att redovisa analyser kring behovet av bostäder och byggandet av dessa i bostadsförsörjningsprogrammet som är ett dokument som är lättare att hålla aktuellt och därmed även blir mer nära verksamhetsplaneringen vad gäller detaljplaner och markanvisningar. En ordning med för specificerade angivelser kopplade till ett aktuellt bostadsförsörjningsbehov i översiktsplanen skulle göra att översiktsplanerna riskerade att bli inaktuella onödigt snabbt, vilket i sig skulle vara en ineffektiv användning av kommunens resurser.

Vad gäller jordbruksmarksfrågan har en avvägning gjorts så att de huvudsakliga utbyggnadsområdena ligger på mark som inte utgörs av jordbruksmark, medan det är utredningsområdena som ligger på

jordbruksmark. Detta speglar en sådan efterfrågad strategi om att minimera exploateringen av jordbruksmark.

Planen kommer inte kompletteras med texter om vilka övriga myndighetsbeslut som krävs för ny bebyggelse. Översiktsplanen är redan idag mycket omfattande textmässigt. Det är inte möjligt eller lämpligt att i en översiktsplan fullständigt redogöra för alla de beslut och tillstånd som måste föregå en förändring av markanvändningen. På motsvarande sätt tillför det inte den faktiska planprodukten eller ännu hellre den faktiska markanvändningen något i sak att hänvisa till alla de strategier och policies som finns. Det viktigaste är att istället arbeta för att så långt möjligt uppfylla de målsättningar som finns kring en lämplig samhällsplanering. Kommunen bedömer att den inriktning för rekreation och friluftsliv som finns i planen väl uppfyller de målsättningar som är möjliga att uppnå i en kommun som i de mest tätbefolkade delarna till stor del består av ett storskaligt jordbrukslandskap.

I planens MKB är en analys gjord av påverkan på områden med kända höga naturvärden. Detta är en rimlig ambitionsnivå för en översiktsplan. Det är angeläget att samhället hjälps åt med att motverka invasiva arters spridning, men kontoret bedömer inte att en översiktsplan är rätt dokument för att styra en sådan inriktning över tid. Här krävs mer av konkreta åtgärder och rutiner som kan uppdateras i takt med att ny kunskap om lämpliga metoder och aktuella arter framkommer.

Kommunen har tagit del av Skogsstyrelsens sumpskogsinventering och efter fältbesök har utredningsområdena justerats.

Kommunen bedömer att översiktsplanenivån är för generell för att i detalj gå in i avgränsningar i relation till andra naturvårdsobjekt än de som redan är kända i de mindre orterna. I Väderstad har kommunen på en övergripande nivå gjort en avvägning mellan exploatering av naturvärden, jordbruksmark och bebyggelsebehov. I respektive detaljplan kommer sedan anpassningar göras för att i möjligaste mån bevara de naturvärden som finns.

Det framgår av översiktsplanen att kollektivtrafiken kommer utökas till timtrafik i Väderstad. Det är knappast rimligt att inom ramen för översiktsplanen arbeta fram förslag för ytterligare utökad trafik för en eventuell tätortsutveckling som kan komma att ske på några decenniers sikt.

Frågan om hänsyn till barnens bästa har i översiktsplanearbetet hanterats genom att tillgång på grönområden och lekmiljöer samt att vägar till förskola och skola kan vara säkra är viktiga parametrar i utvecklingen av de mindre orterna. Detta sker genom lokaliseringen av utbyggnadsområden och bevarande av grönstruktur. I detalj säkerställs trafiksäkerhetsfrågorna bättre i åtgärdsprogram.

Vad gäller synpunkterna på kommunens samrådsförfarande kan konstateras att samrådet bl.a. har innefattat sex möten i form av öppet hus i de mindre orterna. Dessa har varit välbesökta. Under vintern och våren 2022 genomfördes även tidiga informationsmöten.

Genom att de skrivna planhandlingarna kompletterades med en sammanfattande informationsfilm som fanns tillgänglig på webben utökades möjligheterna för olika personer att ta del av planförslaget.

Trafikverket

Planen ger en bra bild av nuläge och aktuella problemställningar. Planeringsprocessen för nya vägsträckningar för länsvägar går via regionens länstransportplan. Kommunen bör belysa besökscentrum i Väderstads eventuella påverkan på riksintresset E4 tydligare. Specifikt behöver 50 m bebyggelsefri zon säkerställas.

Det är angeläget att kunna stärka kollektivtrafiken. För att Trafikverket ska kunna bidra i det arbetet är det viktigt med en kontinuerlig kommunikation med kommunen och Östgötatrafiken.

Det är viktigt att kommunen kontinuerligt arbetar med att trimma gång- och cykelvägsnätet.

Kommunen bör redovisa sina ambitioner avseende närområdet längs vägar och järnvägar. Detta gäller inte minst skyltning. Det är också viktigt att freda de övergripande vägarnas funktion genom att inte släppa fram nya tillfarter på många platser.

Det vore önskvärt om det i översiktsplanen framgår vilka regler som gäller vid byggande vid väg.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Frågan om påverkan på E4 samt bebyggelsefri zon längs vägen tas med i det pågående arbetet med detaljplan för besökscentrum. Redovisningen i översiktsplanen är för schematisk för att i detalj klarlägga den typen av frågor.

Kommunen har en mötesstruktur med Östgötatrafiken kring kollektivtrafikfrågor. I den mån trafikens utveckling förutsätter åtgärder på vägnätet är det naturligt att frågeställningarna lyfts upp i arbetet med länstransportplanerna.

Kontoret konstaterar att det i huvudsak är Trafikverkets ansvar att säkerställa att trafiksäkerheten och användbarheten av det allmänna vägnätet på landsbygden är bra även för cyklister.

Kommunen har ingen åsikt vad gäller närområdet längs vägar och järnvägar utöver vad som följer av gällande regelverk.

Översiktsplanen är redan idag mycket omfattande textmässigt. Det är inte möjligt eller lämpligt att i en översiktsplan fullständigt redogöra för alla de beslut och tillstånd som måste föregå en förändring av markanvändningen.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen ser skogens miljövärden och nytta för friluftsliv och rekreation. Det är också bra att kommunens skogar sköts med sådan inriktning, men det är viktigt med miljöhänsyn även i privatägda skogar. Med tanke på det begränsade antalet sjöar i kommunen bör kommunen vara noggranna i överväganden mellan friluftslivets intressen och möjligheterna till strandnära byggande genom utpekande av LIS-områden

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Även om kommunen i översiktsplanen visar en öppen attityd till att det bör vara rimligt att pröva strandnära byggande i stora delar av kommunen kommer alltid frågan om allmänhetens tillgänglighet till stränderna vara viktig att säkerställa. I enlighet med länsstyrelsens yttrande finns det anledning för kommunen att överväga att kommundelsvis ange ett övre antal bostäder som kan vara rimligt att tillåta med hänvisning till reglerna om LIS

Region och grannkommuner**Region Östergötland**

Planförslaget svarar upp väl mot den regionala utvecklingsstrategin och dess målbild. Däremot hänvisas inte till denna i planen och någon samverkan med regionen eller Östgötatrafiken tycks inte ha skett.

Planen redovisar en tydlig prioritering av bebyggelseutvecklingen, men öppnar för utveckling i hela kommunen. De föreslagna utvecklingsinriktningarna i tätorterna och på landsbygden förutsätter att det finns möjlighet att i realiteten svara upp mot de kommunala målsättningarna om befolkningsökning.

Regionen bedömer inte att de kommer att bedriva verksamhet på fler orter i kommunen i framtiden än vad som sker idag.

Tillgången till bostäder, arbetsplatser, offentlig och privat service är viktigt för invånarnas hälsa och välbefinnande. Planen skulle kunna kompletteras med inriktning för hur bostadsbeståndet i de mindre orterna skulle kunna kompletteras upplåtelseformsmässigt.

Behovet av att stimulera till rörelse i vardagen genom bättre gång- och cykelvägar och tillgång till grönområden är belyst. Kommunen skulle kunna komplettera med en inriktning om skolgårdars utformning.

Buller är en viktig faktor bakom ohälsa. Planen lyfter framför allt fram Mantorp parks verksamhet, men fokus behöver även lyftas mot trafikbuller av olika slag. Det är bra att det tydliggörs kring maxbullernivåer och behovet av tysta miljöer.

Planförslaget är väl balanserat i förhållande till kollektivtrafikförutsättningarna. Planen kunde kompletteras med utpekande av kollektivtrafikens infrastruktur samt med befintligt linjenät och viktiga platser för kollektivtrafiken.

Det är bra med tydliga målsättningar för kollektivtrafiken, men det framgår inte om planförslaget påverkar målsättningarna.

En fördjupad dialog kring Väderstad vore önskvärd mellan kommunen och regionen. Det gäller såväl kollektivtrafikens framtida förutsättningar som utpekande av objekt som tidigare aktualiserats i länstransportplanen.

Planens inriktningar vad gäller transportinfrastruktur överensstämmer med regionens ställningstaganden. I planen finns tydliga analyser av brister i vägnäten och den utgör ett bra exempel på samordnad planering med länstransportplanen.

Regionen delar inte kommunens ställningstagande att ett stationsläge kan bli aktuellt i Mjölby för de nya stambanorna om hastighetsstandarden sänks till 250 km/h. Regionen anser att Sverigeförhandlingens utpekande av stationsorter ska ligga fast.

Planen borde kompletteras med redovisning av ev. behov av komplettering i gång- och cykelvägsnätet på platser där kollektivtrafiken förväntas förändras.

Regionen ser positivt på kommunens arbete med utbyggnad av elektronisk kommunikation i form av fiber och kommunens rekommendationer kring ny lokalisering av bostäder på landsbygden i relation till detta. Däremot borde planen kompletteras med ett resonemang kring mobiltelenäten och masterna, inte minst mot bakgrund av att stora delar av kommunen ligger inom stoppområde för höga master.

Regionen bedömer att kommunen gjort en noggrann analys av serviceutbudet och tillgängligheten till detta. Analysen och ställningstagandena fungerar väl som en sådan serviceplan som kommunerna behöver ta fram för att ligga till grund för stöd till kommersiell service.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Redovisningen av planens relation till nationella, regionala och kommunala mål finns i planens konsekvensbeskrivning där det görs en analys av förslagets förenlighet med och bidrag till måluppfyllelse av bl.a. den regionala utvecklingsstrategin. En närmare beskrivning av själva utvecklingsstrategin i sig bidrar inte till en större måluppfyllnad.

Kommunen har i ett inledande skede av arbetet med översiktsplanen haft möten med regionen kring översiktsplanarbetet och arbetet med serviceplannedelen. Kontakter har också fortlöpande skett med Östgötatrafiken kring utvecklingen av kollektivtrafiken till de mindre orterna, men i annat forum.

Kommunen har också kommunicerat innebörden av de kommunala målsättningarna för en god kollektivtrafik som ett verktyg för en hållbart utvidgad arbets- och bostadsmarknadsregion.

Kommunen har inte i översiktsplanen bedömt att antalet orter med regional verksamhet skulle komma att öka.

Översiktsplanen ska i första hand redovisa framtida mark- och vattenanvändning, inte i detalj hur bebyggelsens sammansättning ska utformas. Frågan är viktig, men kontoret bedömer att det är mer relevant att uttrycka målsättningar och strategier för bostadsbebyggelsens sammansättning i de mindre orterna via kommunens bostadsförsörjningsprogram än via översiktsplanen eftersom programmet revideras oftare och med en enklare process än översiktsplanen.

Översiktsplanen för landsbygden och de mindre orterna innehåller inte några förslag till nya skolor, varför en inriktning om skolgårdars utformning inte är relevant i just översiktsplanen. Däremot finns det anledning för kommunen att utveckla en intern standard för vilka kvaliteter som kommunen ska eftersträva i befintliga och tillkommande skolmiljöer.

Kontoret känner inte igen regionens åsikt om att bullerfrågan inte är behandlad. Översiktsplanen redogör för betydelsen av att hantera trafikbullerpåverkan i bostadsmiljöer och andra typer av stadsmiljöer.

Kontoret bedömer inte att det finns anledning att redovisa befintligt linjenät för kollektivtrafiken. Erfarenhetsmässigt är det framför allt spårbanden trafik som över tid har bestående linjesträckningar. Ett utpekande av vägnätet för kollektivtrafiken skulle riskera att bli inaktuellt vid önskemål om trafikeringsförändringar från kommunens eller Östgötatrafikens sida. Planförslaget kan dock med fördel förtydligas kring att en del av de förslag till utbyggnad av gång- och cykelvägnät och förbättringar av vägnätet bl.a. syftar till att förstärka kollektivtrafikens konkurrenskraft. Textmässigt redogörs för att för vissa särskilt viktiga hållplatser vore önskvärt att prioritera utveckling för att underlätta pendlares behov av cykel- och bilparkering.

Vad gäller frågan om planförslaget bidrar till att uppfylla kommunens målsättningar för kollektivtrafiken kan kontoret notera att målen i planförslaget är relativt lågt satta och lätta att uppnå i förhållande till dagens situation. Detta beror delvis på att kommunen har en god kollektivtrafikförsörjning genom pendeltågstrafiken. Syftet med målsättningarna är främst att påbörja en diskussion inom länet att ta fram tydligare målsättningar som tar fasta på restidernas betydelse för att ytterligare kunna integrera regionens kommuner till en gemensam arbets- och bostadsmarknad där det är möjligt att arbetspendla på ett hållbart sätt. Det kan finnas anledning att på en regional nivå analysera förutsättningarna för att uppnå en lägsta godtagbar standard avseende restider mellan länets orter och om det i sin tur förutsätter åtgärder på det nuvarande vägnätet. Kommunen ställer sig positiv till att bidra i ett sådant analysarbete.

Kommunen är positivt inställd till en fortsatt dialog kring utvecklingen i Väderstad. Under åren som arbetet med översiktsplanen bedrivits har dialog förts kring Östgötatrafikens utredning om förändring av kollektivtrafiken genom Väderstad och kommunen har försökt bringa klarhet i om Östgötatrafiken bedömer att det finns anledning att planera för hållplatser för expressbusstrafiken i externt läge.

Det pågår ett arbete internt i kommunen att se över strategier för åtgärder på det statliga vägnätet genom Väderstad. Kommunen kommer fortsätta diskussionen med regionen och Trafikverket om att prioritera finansieringen av sådana åtgärder via länstransportsplanen.

Mjölby kommuns inställning är att Sverigeförhandlingen avsåg utbyggnad av höghastighetsjärnvägar i Sverige. Kommunen står bakom denna inriktning. En utbyggnad av järnvägskapaciteten genom ytterligare spår dimensionerade för 250 km/h är ett helt annat trafikeringskoncept där det finns större möjligheter att bygga samman de nya spåren med befintliga och utnyttja båda systemen mer flexibelt för persontågstrafikering. Då finns det också stor anledning att åter utreda förutsättningarna för att Mjölby ska kunna få en station för de nya spåren. En sådan dragning skulle ge en effektivare trafikering mellan södra stambanan och dubbelspåret mot Hallsberg/Örebro.

Vad gäller frågan om redovisning av ytterligare gång- och cykelvägsåtgärder till följd av förändringar i kollektivtrafiken så har kommunen inte kännedom om att nuvarande linjesträckningar skulle komma att förändras i västra delen av kommunen. I östra delen av kommunen finns idag cykelvägnät som binder samman Sya och Spångsholm med Mantorp och Mjölby. När busslinjen där läggs ner, finns det anledning för regionen att kompensera för detta genom att skjuta till medel för att bygga ut gång- och cykelväg mellan Spångsholm och Sya för att på så sätt underlätta pendling Spångsholm-Mjölby.

Utbyggnaden av mobil teletrafik är inte ett kommunalt ansvarsområde utan ska skötas av marknadens aktörer. De flesta telemaster är idag inte så höga att de påverkas av Försvarsmaktens restriktioner. Täckning kan normalt klaras med lägre master om de placeras tätare. Det är något som marknadens aktörer känner till och behöver anpassa sig till. Översiktsplanen kommer därför inte kompletteras i enlighet med regionens förslag.

Kommunen har antagit serviceplanen som ett eget dokument för att på så sätt skapa en produkt som är lättare att aktualisera över tid än vad en översiktsplan är.

Linköpings kommun

Positivt att planen lyfter betydelsen av utveckling av kollektivtrafik till Linköpings tätorts västra delar. Planen tydliggör att Mjölby kommuns bostadsutveckling hänger tätt samman med arbets- och bostadsmarknaden i Linköping. Därför kunde vikten av samverkan över kommungränserna lyftas mer i planen. Planen ger en bra grund för fortsatt samarbete i LA-Linköping samverkan.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Kontoret ser det som positivt att kommunerna delar bilden av betydelsen av en effektiv kollektivtrafik från grannkommunerna till Linköpings västra delar. Kontoret delar Linköpings bild att planen ger en bra grund för fortsatt samarbete.

Motala kommun

Flera frågor är relevanta i ett kommunövergripande perspektiv. T.ex. kommersiell- och offentlig service i Fornåsaområdet, kollektivtrafik, bättre tillgänglighet till västra Linköping och dubbelspåret till Hallsberg. Motala ser att det finns många gemensamma frågor där samarbetet kan fortsätta utvecklas.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Kontoret delar Motalas bild av att kommunerna har stor nytta av ett fortsatt utvecklat samarbete.

Ödeshögs kommun

Ödeshögs kommun noterar att Mjölby tätort är en viktig regional nod såväl den egna kommunens omland som för kringliggande kommuner. Det skulle vara lättare att skapa sig en helhetsbild om upplägget för översiktsplanen hade inbegripit även Mjölby tätort.

En större tydlighet önskas kring ytterligare perspektiv avseende regionala och kommunövergripande frågeställningar.

E4 och väg 918 är viktiga och kompletterande kommunikationsleder, särskilt för Ödeshög. Det är angeläget att de utvecklas med hållbara kommunikationslösningar. Ödeshög ser positivt på förslaget i planen att bygga gång- och cykelväg mellan Väderstad och Ödeshög.

Mjölby västra kommundelar ligger inom Gränna-Omberg-Vadstenas besöksområde. Väderstad är en viktig entré till området. Ur Ödeshögs perspektiv är utvecklingen av Väderstads besöksnäring lika viktig som Väderstad AB. Föreslaget besökscentrum är således positivt.

Det är positivt att samordning och samverkan sker över den gemensamma kommungränsen inom flera verksamheter.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Kommunen bedömer att Mjölby tätort innehåller så pass stora utbyggnadsplaner att det behöver behandlas fördjupat och revideras oftare än vad som är fallet i de mindre orterna och landsbygdsområdet.

Mjölby kommuns och Mjölby tätorts relation till sina omland beskrivs något utförligare i avsnittet om kommunens utvecklingsinriktning.

Den utpekade gång- och cykelvägen till Väderstad ska ses som ett reservat och viljeinriktning för framtiden. Huvudansvaret för genomförandet ligger på Trafikverket som väghållare.

Kommunala nämnder/kontor och bolag etc.

Byggnads- och räddningsnämnden

Riktlinjerna kring risk för ras, skred och översvämningar borde kompletteras avseende den redan byggda miljön.
Planens mer generella inriktningar bör formuleras tydligare i relation till att planen inte omfattar de tre största tätorterna med omland.
Barnperspektivet skulle kunna lyftas fram tydligare i de frågor där barn bedöms beröras direkt.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Planförslaget kompletteras med klimatriskkonsekvenser avseende den befintliga bebyggelsemiljön.

Planen förtydligas genom att miljö- och riskfrågorna lyfts över till ett tematiskt tillägg istället. Det gör det tydligare att riktlinjerna gäller i hela kommunen. Vad gäller andra typer av inriktningar kopplat till förhållningssätt till olika allmänna intressen förtydligas att de avser det aktuella planområdet även om de inledande beskrivningarna kan redogöra för hela kommunen.

Planförslaget kan förtydligas i beskrivningarna av motiven för varför framtida bostadsområden lokaliserats där de ligger med hänsyn till säkra skolvägar, tillgång till lekmiljöer m.m. kopplat till barnperspektivsfrågan.

Miljönämnden

Det är positivt att åtgärder från naturvårdsprogrammet lyfts in i översiktsplanen.
Det är riskabelt att ange generella avstånd mellan djurhållning och boende i syfte att minimera störningar. Platsspecifika bedömningar behöver göras.
Det verkar osannolikt att bostäder skulle planeras i så bullerutsatta lägen att de träffas av rekommendationen om mycket bullriga miljöer.
Den föreslagna rekommendationen om högsta elektromagnetiska fält bör justeras och bli mer tillåtande så att den motsvarar domslut i Mark- och miljödomstolen.
Klimatrelaterade risker avseende ras, skred och översvämningar i den befintliga bebyggelsen kan med fördel belysas.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Att tillämpa generella avståndsmått är något som Stadsbyggnadskontoret och Miljökontoret varit överens om när avsnittet Miljö- och riskfaktorer utarbetades gemensamt. Det tillämpas också i många andra kommuner. Det är nödvändigt för en rationell handläggning av ärenden i plan- och

bygglovskedena att det finns rekommenderade avstånd att utgå från vid respektive ärende. Risker kan annars bli att handläggningen blir ineffektiv eller mindre rättssäker.

Miljö- och riskfaktoravsnittet är ursprungligen formulerat för att kunna användas i hela kommunen. Detta kan framstå som lite otydligt i den aktuella översiktsplanen som inte omfattar de större tätorterna, men motsvarande otydligheter kan uppstå om formuleringarna skiljer sig åt. Det aktuella avsnittet kommer därför lyftas ut som ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för hela kommunens geografi.

Den föreslagna rekommendationen avseende elektromagnetiska fält ansluter sig till tidigare myndighetsrekommendationer och till vad t.ex. Linköpings kommun tillämpar. 0,2 µT motsvarar normala nivåer i bostäder i Sverige och de nationella myndigheterna har rekommenderat att nya ledningar och ny bebyggelse i normalfallet inte ska leda till förhöjda nivåer. Mjölby kommun är inte en storstadskommun med hög konkurrens om markanvändningen. Det finns därför ingen anledning för kommunen att acceptera högre nivåer.

Planförslaget kompletteras i enlighet med synpunkterna vad gäller klimatrelaterade risker för befintlig bebyggelse.

Omsorgs- och socialnämnden

I framtida förstudier och projektplaneringar i orterna behöver behov och placeringar av omsorgsboende studeras i samverkan med omsorgs- och socialnämnden.

I de processerna behöver verksamheternas logistikfrågor beaktas. Man behöver även beakta att personalen arbetar under alla dygnets timmar och att man väger in möjligheten för personalen att åka kollektivt till arbetet. Vid lokaliseringen behöver även närhet till service samt tillgänglighet vägas in.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Synpunkterna är viktiga att bära med sig när det blir aktuellt med omsorgsboenden i kommunen. Under framtagandet av översiktsplanen har frågan om behov av ytterligare enheter stämts av med Omsorgs- och socialförvaltningen. Den gemensamma bilden är att inga ytterligare enheter är att vänta i de mindre orterna eller på landsbygden. Frågan bedöms i nuläget därför inte vara aktuell i översiktsplanarbetet.

Tekniska nämnden

Det är positivt att befolkningstillväxten koncentreras till kommunens större tätorter. Det minskar det totala transportbehovet och ger bättre förutsättningar för hållbart resande. I pendeltågssorterna ger det också bättre resandeunderlag, vilket kan förbättra attraktiviteten.

Utbyggnaden av gång- och cykelvägen till Väderstad är angelägen.

Sträckningen längs väg 942 är lämpligast då den ger god trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter längs vägen. En sträckning längs banvallen skulle inte lösa detta och samtidigt kunna uppfattas som otryggt.

Nämnden delar uppfattningen att endast linjelagd kollektivtrafik kan bli attraktivt för pendling.

Det är viktigt att kunna genomföra omskyltning till nya hastighetsgränser. Det är viktigt att verka för en sammanhållen grönstruktur som ger många sammanfallande nyttor/värden. Rekreativvärdena i grönstrukturen behöver också vägas mot intresset att inte bebygga jordbruksmark. Det är bra att frågan om omstigningshallplatser i Hogstad och Väderstad lyfts fram. Utbyggnad av bostäder och gator i Storgårdsområdet i Väderstad är positivt och bidra till en delfösning av trafiksituationen på orten. Det är viktigt att frågan om återvinningsstationer och ristippar inte försvinner från agendan även om det blir lag på fastighetsnära insamling av förpackningar. I Väderstad tas ristippen i anspråk av besökscentrum och behöver få en ny lokalisering.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Det är en huvudutgångspunkt för kommunens samlade översiktliga planering att merparten av befolkningsutvecklingen sker i de större tätorterna och då särskilt i pendeltågsorterna.

I planförslaget har det varit angeläget att så långt möjligt skapa eller bevara större rekreativområden i de mindre orternas närhet, vilket också avspeglas i de föreslagna inriktningarna avseende dessa. Samtidigt är det ett nationellt intresse att inte bebygga jordbruksmark mer än nödvändigt. I det aktuella planförslaget bedöms dessa stundtals oförenliga intressen ha avvägts till en rimlig helhetslösning.

Frågan om omstigningshallplatser har textmässigt beskrivits under respektive ort, samt i texterna avseende kollektivtrafiken.

Det är bra med ett påpekande om behovet av återvinningsstationer och nytt läge för ristippen i Väderstad. Konkret behöver frågan lösas inom ramen för exploaterings/detaljplaneprojektet för upplevelsecentrum för mat, men översiktsplanen har kompletterats med principer för hur lokaliseringen bör se ut.

Företag och föreningar

Lantbrukarnas riksförbund, Mjölby kommungrupp

LRF stödjer inriktningarna för de angivna orterna. Särskilt bra att utbyggnaderna föreslås ske med försiktighet avseende exploatering av jordbruksmark och att det tydliggörs att exploatering förutsätter att markägaren är positivt inställd. Det är samtidigt viktigt att signalera en öppenhet att istället bejaka exploatering på andra platser om det är där det finns en positiv inställning från markägaren. Det är positivt med inställningen att man bör kunna arbeta med undantag för avstyckning av enskilda bostäder på jordbruksmark om det är för generationsväxlingar eller personalbostäder. Vid generationsväxlingar är det dock normalt inte önskvärt med en lokalisering vid brukningscentrum

eftersom den äldre generationen naturligt kommer försvinna inom ett par decennier. Då fungerar det inte att ha en bostad invid gården. Det är viktigt att beakta jordbruksmaskinernas behov av framkomlighet genom de mindre orterna när avvägningar ska göras mot trafiksäkerhet. Flera av formuleringarna kring riksintressen för naturvård berör dikning och gödsling. Nuvarande formuleringar kan leda till problem att bedriva normal jordbruksproduktion. Det är viktigt att kommunen inte bara arbetar med dagvattenavledning i ett kvantitetsperspektiv utan även i ett kvalitetsperspektiv. Ytvattnet behöver ha en så god kvalitet att det kan användas för bevattning.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

En översiktsplan är inte bindande, men ska redovisa var kommunen anser att det är lämpligt med ny bebyggelse respektive var nuvarande förhållanden ska kvarstå. En förfrågan från andra markägare kan därför prövas även när en översiktsplan är antagen, men behöver då ställas i relation till en lämplig utveckling av den aktuella orten.

Skrivningarna i översiktsplanen justeras så att generationsväxlingsbostäder kan accepteras på mindre värdefull jordbruksmark om ingen lämplig alternativ lokaliseringsbedöms finnas.

Största tillåtna fordonsbredd i Sverige är 2,6 m. Detta är vad gator och vägar dimensioneras för. Vid bredare fordon krävs normalt särskilda tillstånd eller liknande. Jordbruksmaskiner är dock undantagna från krav på särskild skyltning eller följefordon. Kommunens inställning är att gatunätets utformning anpassas till normalt förekommande och tillåtna fordonsbredder. Vid körning av bredare ekipage är det fordonsförarens ansvar att säkerställa att fordonet kan ta sig fram. Detta bör normalt sett inte ge upphov till större problem om man anpassar sin hastighet och tar hänsyn till mötande trafik. De åtgärder som gjorts i Skänninge kommer finnas i åtanke när kommunen planerar motsvarande trafiksäkerhetsförbättrande åtgärder.

Formuleringarna kring riksintressena för naturvård är statens beskrivning av sina riksintresseanspråk. Kommunen delar dock i huvudsak de bedömningarna då de aktuella naturvärdena är tätt kopplade till att dagens vattenförhållanden kan bibehållas.

Kommunen har antagit riktlinjer för vilka föroreningshalter som kan anses vara acceptabla i dagvatten som lämnar nya utbyggnadsområden. Det är halter som även tillämpas i andra kommuner.

Moderaterna i Mjölby kommun

Exploateringstrycket på jordbruksmark är störst vid tätorterna. På rena landsbygden läggs mark igen endast om den är olönsam att bruka. Därför bör man kunna ha en mindre restriktiv inriktning för nya bostäder på jordbruksmark på den renodlade landsbygden. Särskilt som det då rör sig om betydligt mindre arealer som försvinner. Att hänvisa till lagstiftningen blir därmed mindre relevant.

Det är inte relevant att lyfta resandets miljöpåverkan i ett resonemang kring byggande på landsbygden. Det är normalt inte realistiskt att färdas annat än med privat bil, men dessa kan vara elbilar lika gärna som något annat.

Viktigare och effektivare är att stävja onödig privatbilism bland dem som bor i tätort.

Beskriv respektive tätort med information om dess omland.

Ha bra hållbara riktlinjer för tätorterna, men detaljreglera inte landsbygdsbyggandet.

Gång- och cykelvägar är bra, men dyra. Bygg cykelvägen till Väderstad på banvallen så kan vi genomföra den snabbare och billigare.

Trafiklösningen i centrala Väderstad behöver en akut lösning. Det viktigaste är en matarväg mellan E4 och Väderstad AB. Istället för de två vägalternativ som redovisas i förslaget förordas det östligare alternativ som finns i nuvarande översiktsplan.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Kontoret delar bilden att exploateringstrycket på jordbruksmark är störst vid tätorterna. Samtidigt är lagstiftningen utformad så att det är vid tätorternas utbyggnad som det finns sådana allmänna intressen som kan motivera en exploatering på jordbruksmark. Motsvarande finns inte för enstaka bostäder på landsbygden. Det finns ett stort antal domslut i högsta instans som klarlägger att det inte är förenligt med miljöbalkens regelverk att bevilja nya bostadshus i form av avstyckningar på jordbruksmark på landsbygden. Detta måste kommunen som myndighet anpassa sig till så länge inte lagstiftningen ändras.

Kontoret delar också bilden att det är helt riktigt att det ger större miljönytta att få den stora majoriteten av befolkningen som bor i tätort att inte använda bil för korta resor upp till 5 km där promenad eller cykel ofta skulle fungera lika bra. Det förtar dock inte att en spridd bebyggelse på landsbygden av personer som inte arbetar i närområdet oundgängligen kommer leda till ett behov av biltransporter då det inte kommer vara möjligt att tillhandahålla en attraktiv kollektivtrafik på landsbygden.

Översiktsplanens disposition utgår från hur frågor om förändrad markanvändning handläggs. Där finns en påtaglig skillnad mellan den rena landsbygden och orterna. Därför beskrivs inte omlandet under respektive ort, med undantag för Väderstad där omlandet har betydelse för den service som finns på orten. En lite mer utförlig beskrivning för dagens förutsättningar på landsbygden finns i inledningen till avsnittet om landsbygden.

Riktlinjerna för byggande på landsbygden handlar om att skapa en förutsägbarhet för den enskilde och en effektivare handläggning för kommunen. Detta bäddar för en snabbare och mer rättssäker handläggning, vilket bör vara positivt för alla parter.

En cykelvägssträckning på banvallen, som i nästan hela sträckningen ägs av Trafikverket, mellan Mjölby och Väderstad bedöms inte ge samma trafiksäkerhet som en sträckning längs landsvägen eftersom en sådan sträckning inte skulle fånga upp dem som bor längs vägen. En sträckning på

banvallen kan också upplevas som otryggare då den går avskilt från bebyggelse och övrig trafik. Då Trafikverket inte heller är intresserade av att delfinansiera en sådan sträckning kommer det inte vara en snabbare genomförandeprocess med en sådan lösning.

Kontoret delar bedömningen att det är angeläget att ordna en bättre lösning för de tunga transportererna genom Väderstad. Detta rör det statliga vägnätet och är därmed egentligen inte ett kommunalt ansvar. Staten och regionen har inte ansett att projektet är prioriterat när investeringsplanerna för det statliga vägnätet utarbetats genom åren. En östlig vägsträckning skulle behöva vara tre gånger så lång som en västlig vägsträckning för att uppnå samma nyttor. Det är svårt att se att en sådan lösning någonsin skulle komma att finansieras. Väderstad AB har i sin planering utgått från att det västliga alternativet inte kommer att realiseras, vilket gjort att deras logistiklösningar inte stödjer en sådan vägsträckning. De förordar därför den östligare vägsträckningen enligt översiktsplaneförslaget. De vill inte se en sträckning öster och norr om fabriksanläggningen då den skulle begränsa anläggningens fortsatta expansionsmöjligheter. Inför utställningen behålls de nuvarande vägsträckningarna kompletterat med en möjlig anslutning från det östra alternativet ner till gamla E4.

Vattenfall

Vattenfall har lokala nät och regionnätledning. Däremot stämmer det inte att Vattenfall ansvarar för de två 400 kV-ledningarna. Flytt av regionala och nationella ledningar är dyra och tidskrävande.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Planförslaget justeras så att det framgår att det är Svenska kraftnät som ansvarar för 400 kV-ledningarna.

Väderstad AB

Bolaget ser förslaget om en gång- och cykelväg och utökad kollektivtrafik till Väderstad som mycket positiv då det kan underlätta för bolaget att nå sina energi- och klimatmål.

De är positiva till förslagen att mer bostäder byggs i Väderstad. Bolagets expansionsplaner innebär att även marken norr om nuvarande fabriksanläggningar behöver tas i anspråk. Därför önskar man att dessa ytor anges som verksamhetsområde.

Väderstad AB anser att trafiksituationen på orten är ohållbar då tung trafik passerar förbi skolan. De förordar det sydostliga vägalternativet då det är bäst anpassat till deras egen infrastruktur. Alternativet i nordväst förutsätter att de helt gör om sina logistiklösningar inom fastigheten. Dock skulle de vilja se en översyn av den sydöstra sträckningen så att situationen förbättras längs hela Vallsbergsvägen. Bolaget efterfrågar en dialog kring hur vägens sträckning kan justeras och en samverkan för att få till stånd en förbifart så snart som möjligt.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Väderstad AB:s utvidgade verksamhetsytor ritas in i översiktsplanen inför utställningen.

Mot bakgrund av bolagets tvksamhet till det nordvästra vägalternativet bedöms det inte ge en så stor nytta att det finns motiv att bibehålla detta i nuvarande sträckning.

Kommunen bör i samverkan med Trafikverket och bolaget verka för en gemensam strategi och en åtgärdsplan för trafiksituationen i Väderstad. Det bör omfatta såväl åtgärder på befintligt gatunät som, om dessa inte bedöms tillräckliga, en förbifart. Gatornas huvudmannaskap samt finansieringen av en ev. förbifart kommer vara viktiga frågeställningar i en sådan process.

Västra Hargs byalag

Öppna för möjlighet att ordna eget vatten även i Västra Hargs by, inte bara kommunalt.

De höga naturvärdena är en viktig anledning till att Västra Harg upplevs som attraktivt. Tydliggör att tillkommande bebyggelse behöver väga in det. Kyrkbyskrivningarna¹ kan framstå som en stor benämning då de flesta bostäderna ligger på behörigt avstånd från kyrkan. Bebyggelse närmast kyrkan bör givetvis ta hänsyn till kulturmiljön.

LIS: Boende nära vatten är en boendekvalitet. Det är bra att inriktningen understryker vikten av nya bostäder i området för att ha underlag för skolan även på sikt. Mildra skrivningen om nya bostäders lokalisering i förhållande till befintliga.

Det måste räcka med mindre tomter, 1000 – 1500 m² för bostäder på landsbygden. Många tomter i Västra Harg är inte så stora.

Undvik detaljreglering av utformning av bebyggelsen på landsbygden.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Kommunen har ett ansvar för att ordna vattentjänster i större orter. Västra Harg omfattas av verksamhetsområde för dricksvatten. Det är därför inte aktuellt att tillåta enskilda vattentäkter inne i orten. Däremot har kommunen varit tydlig med att bebyggelse på den kringliggande landsbygden är möjlig och att man då får ordna såväl dricksvatten som avloppslösning inom den egna fastigheten.

Lokaliseringen av föreslagen tillkommande bebyggelse är anpassad så att befintliga naturvärden inte ska påverkas negativt.

De refererade synpunkterna avseende kommunens kyrkbyar avser de kyrkbyar som inte också omfattas av egna Ortsbeskrivningar där också bebyggelsen är reglerad i detaljplaner.

Området närmast kyrkan bedöms vara känsligt för ny bebyggelse, varför det redovisats som kulturmiljöområde i planen i samrådet. Detta har justerats

¹ Texten som refereras till i yttrandet avser avsnittet om landsbygden – inte avsnittet om Västra Harg.

inför utställningen där området tydligare definierats som kyrkomiljö samtidigt som områdets geografiska utbredning minskats.

Skrivningen som avser relationen mellan nya bostäder och befintliga (i LIS-områden) hänger samman med hur lagstiftningen är formulerad.

Inriktningen om tomtstorlekar avser inte Västra Harg utan landsbygden utanför orterna. På landsbygden föreslås större tomter eftersom man som utgångspunkt bör ha möjlighet att anordna både dricksvatten och avloppshantering på egen fastighet och inte vara hänvisad till servitutlösningar på andra fastigheter.

Riktlinjerna för byggande på landsbygden handlar om att skapa en förutsägbarhet för den enskilde och en effektivare handläggning för kommunen. Detta bäddar för en snabbare och mer rättssäker handläggning, vilket bör vara positivt för alla parter. Därutöver finns ett antal rekommendationer som är till för att så långt möjligt inspirera till en bebyggelseutformning som är anpassad till landsbygdens tradition.

Privatpersoner

Bo Jansson

Det är naturligt att de stora utbyggnadsvolymererna sker i Mantorp, Mjölby och Skänninge och att dessa behandlas i fördjupningar. Fiberutbyggnad och pandemi kan påverka så att fler vill bosätta sig på landsbygden. Passa på att planera för hela utbyggnaden om ca. 110 bostäder i Väderstad och reservera en del för kedje- och flerbostadshus. Företagen i Sya och Spångsholm är beroende av kollektivtrafik. Satsa på alla sex orterna. Viss utbyggnad i alla orter kan behövas för att behålla eller skapa underlag för skolor och annan service.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Väderstad är en relativt liten ort med ca. 250 bostäder. Nyligen antagen detaljplan samt nu aktuell detaljplan innehåller ett 70-tal nya bostäder. Detta motsvarar således ett tillskott på ca. 30%, vilket är väldigt mycket. En ytterligare planläggning i närtid bedöms därför inte rimlig.

I dag är kollektivtrafiken till Sya och Spångsholm begränsad och antalet resenärer är mycket litet. Kommunen har senaste åren arbetat för att nuvarande trafikering inte ska dras in, men regionen har valt att lägga ner linjen.

Kommunens satsningar för att möta det regionala behovet av bostäder är fokuserat på de tre största orterna där utbudet av arbetsplatser, service och kollektivtrafik är bäst. Även Väderstad ses som en viktig serviceort där det finns anledning till större satsningar. För övriga orter är inriktningen att

möjliggöra mindre kompletteringsbebyggelse, vilket bl.a. kan ge förutsättningar för bibehållande av kommunal service.

Sara Kinert

Planera inte för nya bostadstomter i naturreservatet i Västra Harg (längs Betlehemsvägen). Det finns andra, mer lämpliga platser i närområdet. Det vet alla med lokalkännedom. Att det skulle vara delar av naturreservatet som saknar naturvärden är helt osannolikt.

Föreslagen placering av centrumtomt är olämplig. Där ligger skolans parkering (som inte kan minskas) och reningsverket. Sedan ligger en bergsformation inom naturreservatet mot.

Byalaget har föreslagit andra, bättre platser för bostäder.

Gärna fler tomter, men inte på bekostnad av vår natur.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Som framgick av planförslaget är kommunens huvudfokus att bygga ut för nya bostäder genom en förlängning av Kullavägen.

De föreslagna tomtlägena längs Betlehemsvägen ligger dock vackert och naturligt infogade längs byvägen. De föreslagna tomterna ligger på jordbruksmark som saknar de naturvärden som är grunden för naturreservatet där det är de ekdominerade lövskogsmiljöerna som är skyddsvärda. Samtidigt är det en omständlig process att justera i reservatsbestämmelserna. Det aktuella området har därför justerats till att betecknas som ett utredningsområde för bostäder.

Centrumtomter bör lokaliseras vid naturliga målpunkter och mötesplatser. Den naturligaste målpunkten i Västra Harg är skolan där många föräldrar dagligen lämnar eller hämtar sina barn. Det mest sannolika tillskottet vad gäller service i Västra Harg är en obemannad matbutik. Motsvarande koncept på andra platser i Östergötland är ca. 5x10/8x17 m². Detta ryms väl vid skolparkeringen.

I tidigare möten med byalaget har de tillstyrkt kommunens föreslagna tomtlägen, men även kommit med ytterligare platser. Begränsningen i vattenverkets kapacitet gör dock att kommunen inte bedömer att det är möjligt att föreslå ytterligare utbyggnadsområden.

Amanda Wahl Blomqvist

Den föreslagna förbifarten i Väderstad i nordväst berör fyra markägare och prima jordbruksmark. Det är bättre att vägen byggs där färre markägare berörs och där markägarna har nytta av vägen, d.v.s. öster om samhället.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Den föreslagna sträckningen var i planförslaget lagd i anslutning till fastighetsgräns för att i minsta möjliga grad påverka nuvarande markanvändning. Då Väderstad AB är tvetsamma till sträckningen är sannolikheten att den kommer byggas ut ännu mindre, men nödvändig för att göra det möjligt att på sikt flytta bort de tunga transporter från Kimme bergtäkt norrut. Väglänksreservatet har fått en ny sträckning längre från

samhället eftersom behovet att nå Väderstad AB inte bedöms kvarstå. Statusen har också förändrats till ett utredningsområde.

Gun-Britt Wahl

Förbifarten i Väderstad i nordväst förstör en gård med ett fungerande företag.
Ridhuset byggdes efter avstämning med kommunen som sa att det inte behövdes något bygglov.

Varför är gårdens mark utpekad som industriområde?

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Den föreslagna sträckningen var i planförslaget lagd i anslutning till fastighetsgräns för att i minsta möjliga grad påverka nuvarande markanvändning. Då Väderstad AB är tvöksamma till den föreslagna sträckningen får den ett nytt läge och redovisas istället som ett framtida utredningsområde.

Det är olyckligt att kommunen meddelat att byggnaden inte krävde bygglov trots att det placerades över ett vägreservat utlagt i gällande översiktsplan. Den i samrådet föreslagna sträckningen var dock anpassad till att huset finns på plats.

Gårdens mark är föreslagen som verksamhetsområde då den ligger i anslutning till befintligt verksamhetsområde och skulle få en direkt koppling till den föreslagna vägsträckningen. Ingen omvandling till verksamhetstomter är aktuell om inte markägaren är intresserad av en sådan utveckling. Området närmast den föreslagna förbifartsvägen tas bort eftersom det är osannolikt att den kommer byggas under överskådlig tid. Närmast Haorevågen i söder bibehålls området. Det kan tas i anspråk i framtiden om markägarna då är intresserade av en exploatering av detta delområde.

Boende i Hogstad c/o Sebastian Ekeröth

Dra inte den nya cykelvägen längs landsvägen. Vi vill inte avstå mark för detta eller bli av med uppvuxna träd och häckar. Lagg den istället söder om samhället på järnvägsbanken. Bäst vore om den gick på järnvägsbanken hela vägen in till Mjölby. Det skulle bli kortare.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Planeringen och genomförandet av en ny gång- och cykelväg kommer behöva göras i samverkan med berörda fastighetsägare längs landsvägen när projektet ska konkretiseras.

Det kommer alltid vara naturligt att cykla längs landsvägen, inte minst inne i samhället. Med en annan sträckning av gång- och cykelvägen kommer diskussionen om trafiksäkerheten genom samhället kvarstå. På samma sätt blir boende längs vägen öster om Hogstad utan en trygg cykelväg om kommunen skulle välja banvallen. En sträckning längs banvallen förutsätter också en överenskommelse med Trafikverket som äger marken.

Åsa Rydell

Bevara Väderstads idyll och bygg inte ut samhället så mycket som i förslaget. Bevara mer av jordbruksmarken, framför allt de stora rationella fälten. Särskilt utanför nordvästra delen av samhället.

Den föreslagna förbifartslösningen ger otryggare promenadslänga längs landsvägen till macken och till golfbanan. Bättre med en vägdragning öster om samhället.

Med fortsatt utveckling måste även parkeringarna bli fler samtidigt som lekplatsen bli kvar i centralt läge.

Låt tomterna i Väderstad vara större än i t.ex. Sörby. Det förväntas man sig om man flyttar ut till en mindre ort. Bygg inte mer än två våningar. Det är bra om det byggs fler områden likt HSB:s område.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

Kommunens bedömning är att Väderstad inte bör byggas större än vad som fyller upp en 1-parallellig skola. Ägarna till marken väster om Väderstad har gjort ett tydligt ställningstagande mot ortens utbyggnad i den riktningen. Det gör att förutsättningarna för att hitta mark som inte utgörs av storskalig jordbruksmark, höga naturvärden eller fornlämningar blir begränsade.

Då Väderstad AB anpassat sin logistik till en situation där väglänken NV om samhället inte förverkligas är sannolikheten låg för att den kommer byggas ut. Den kvarstår ändå som ett långsiktigt reservat i ett något justerat läge. Bli den av kan det finnas anledning att komplettera Folkungavägen med en separerad gång- och cykelväg på den aktuella sträckan.

Det finns en ambition om att på sikt göra en översyn av de centrala delarna av Väderstad för att skapa en utveckling av den gemytliga bebyggelsemiljön som både öppnar för ytterligare besöksverksamheter, tydligare parkeringar och upprustade park/torgmiljöer.

Tomternas storlek kommer inte regleras i översiktsplanen utan i samband med utbyggnad av respektive område. Det kan finnas anledning att möjliggöra för en blandning av små flerbostadshus, kedjehus och traditionella villor för att möjliggöra ett brett utbud som passar många olika hushålls behov och boendekarriärer. Det är osannolikt att det kommer byggas högre byggnader än två våningar. Möjligen undantaget enstaka framtida kompletteringar i centrum.

Familjen Hedbeck

Syskonen motsätter sig att kommunen planerar för bostäder, verksamheter och vägar på deras mark då de önskar fortsätta bedriva gården som en jord- och skogsbruksfastighet och inte vill sälja någon mark för exploatering. Ett undantag görs dock för marken sydost om Folkungakyrkan i det område

som redan pekats ut för bebyggelse i gällande översiktsplan.

Stadsbyggnadskontorets kommentar:

De utpekade utredningsområdena för bostäder på jordbruksmarken tas bort. Detta gäller även de föreslagna verksamhetsområdena på skogsmarken i söder. Kontoret bedömer att det finns tillräckligt med utbyggnadsområden i Väderstad för att möta behoven under överskådlig tid även utan dessa områden.

Vägsträckningen NV om samhället bibehålls som långsiktigt vägreservat, men i en nordligare sträckning mot bakgrund av att Väderstad AB inte ser att det är en lämplig lösning för deras tunga transporter.

Ändringar efter samråd

Planhandlingarna har kompletterats enligt nedan. Ändringar och kompletteringar av redaktionell karaktär och/eller mindre väsentliga för planens sakfrågor framgår inte av denna skrivelse.

- Avsnittet om miljö- och riskfaktorer har brutits ut som ett kommunomfattande tematiskt tillägg.
 - Handlingarna har kompletterats avseende klimatrelaterade risker för befintlig bebyggelse.
- I Normlösa har sträckningen för den föreslagna vandringsleden kompletterats med alternativ längre söderut för att komma längre från nuvarande djurhållning och på så sätt minska risken för smittspridning. Dock bibehålls förslaget broläggning över Svartån vid den gamla järnvägsbronns brofundament. Utredningsområdena för bostäder väster om ån har justerats för att inte beröra sumpskogspartierna.
- Bostadsområdet längs Betlehemsvägen i Västra Harg har markerats som utredningsområde för bostäder mot bakgrund av den administrativt krångliga process som föregår en framtida planläggning inom nuvarande reservatsgränser.
- I Önnebo har sågverksområdet markerats som ett utredningsområde för framtiden då det sannolikt kommer ske någon form av förändring på sikt eftersom verksamheten varit nedlagd en längre tid.
- Bebyggelsestrukturen och vägstrukturen i Väderstad har justerats. Bebyggelseområdena väster om samhället har tagits bort. Tidigare utredningsområde för bostäder i sydost föreslås istället som del av utredningsområde för framtida besökscentrum för mat. Vägslänken i NV har fått ett nytt läge och mer vag sträckning för att visa på osäkerheterna kring om den kommer genomföras. Vägslänken i sydost har kompletterats med en extra länk direkt mot gamla E4.
- LIS-områdena har justerats så att de uppfyller kraven på närhet till befintliga bostäder samt att det finns en angivelse om största totala omfattning av LIS-projekt i olika delar av kommunen. Texten har även kompletterats med en justering av inriktningen vad gäller prövning enligt LIS på jordbruksmark.
- Inriktningen avseende enskilt byggande på jordbruksmark har justerats något avseende förutsättningarna för generationsväxlingar.

Magnus Hultegård
Planarkitekt

Mjölby kommun
mjolbykommun@mjolby.se

Samråd om Översiktsplan för Mjölby kommun (landsbygden och de mindre orterna)

Rubricerat förslag har insänts till Länsstyrelsen för samråd enligt 3 kap. 9 § Plan och bygglagen (2010:900). Handlingarna utgörs av planbeskrivning, miljökonsekvensbeskrivning, plankarta med bestämmelser, karta med planeringsförutsättningar, vision Mjölby kommun 2025 samt ytterligare underlagsmaterial.

Mjölby kommun har tagit fram ett samrådsförslag för Mjölby kommun (landsbygden och de mindre orterna). Översiktsplanen täcker Mjölby kommun förutom de områden som hanteras av gällande eller pågående fördjupningar för Mjölby, Mantorp och Skänninge tätorter. Samrådsförslaget fokuserar främst på utbyggnadsområden för bostäder i de mindre tätorterna. I Väderstad föreslås större utbyggnadsvolymer då orten är serviceort och har många arbetsplatser. Utöver det innehåller planen generella inriktningar för komplettering av bebyggelse på landsbygden utanför de mindre orterna.

Länsstyrelsens synpunkter

Allmänt och övergripande

Länsstyrelsen ser positivt på att en ny översiktsplan tas fram för landsbygdsområdena i Mjölby kommun. Planen har en avgränsning och inriktning som bör vara till god nytta för fortsatt planering och bygglovshantering med mera. Planens redovisar i stort det som behövs för att uppfylla kraven på planers innehåll enligt 3 kap 4 och 5 §§ plan och bygglagen, dock med de påpekanden som följer nedan.

Handlingarna har en god läsbarhet och disposition. Länsstyrelsen anser dock att tydligheten skulle tjäna på om en del ytterligare material från bilagan ”Planeringsförutsättningar” lyftes in på plankartan, se exempelvis kommentarerna om LIS-områden nedan. Vidare skulle läsbarheten öka om föreslagna utbyggnadsområden i orterna numreras eller ges en mer konsekvent namngivning. För en läsare utan lokalkännedom är det nu i vissa delar svårt att följa med i vilka områden på kartan som åsyftas i planbeskrivningens texter.

Länsstyrelsen ser positivt på planens förslag att planera för en större tillväxt av bostäder och näringsverksamheter i Väderstad, där etablering av ett upplevelsecenter för mat är en viktig del. Dock ser Länsstyrelsen att nu föreslagen plan inte har en tillräcklig upplösning för att belysa de frågor som behövs för att säkerställa en lämplig utveckling vad avser bland annat trafik, natur- och kulturmiljövärden, gestaltning, grön infrastruktur och påverkan på jordbruksnäringen. Länsstyrelsen uppmuntrar att kommunen arbetar vidare med den övergripande planeringen för Väderstad i form av exempelvis ett detaljplaneprogram.

Strategisk miljöbedömning

Länsstyrelsen bedömer att planens MKB har en lämplig avgränsning och ett ändamålsenligt innehåll. Länsstyrelsen påminner om betydelsen av att kunskaper och slutsatser i MKB successivt inarbetas i planen såväl som i plangenomförandet. Det skulle vara till nytta om MKB tillförs ett avsnitt om hur kommunen bedömer behoven av fördjupade MKB-studier i samband med fortsatt planering.

Riksintressen

Planförslaget berörs av riksintressen inom miljöbalken kapitel 3 för naturvård inklusive Natura 2000, kulturmiljövård, friluftsliv, kommunikationer (vägar, järnväg, luftfart) och totalförsvar.

Naturvård och Natura 2000

Kommunen redogör på ett gott sätt om förekommande riksintresse för naturvård. Länsstyrelsen saknar dock ett mer utvecklat resonemang om kommunens syn på hur riksintresset behöver skyddas, särskilt för de riksintressen där ny bebyggelse kan bli aktuellt.

Länsstyrelsen uppmärksammar att översynsarbete pågår för vissa utpekade riksintresseområden för naturvård inom Mjölby kommun, Ljunaområdet och Mjölbyfältet. För närvarande arbetar Länsstyrelsen med att ta fram ett underlag som Naturvårdsverket senare ska kunna lägga till grund för omprövning och nytt beslut om de aktuella riksintressenas innehåll och avgränsning. Arbetet med förslag till nya riksintresseunderlag ska slutföras senast 31 december 2022 för att sedan skickas ut på remiss.

Kommunen redogör på ett gott sätt om förekommande Natura2000-områden. Planen behöver dock kompletteras med kommunens syn på hur områdena och dess miljövärden ska skyddas i samband med planens genomförande.

En stor del av området kring Västra Harg ingår i Natura 2000-område eller naturreservat. Inom dessa områden pekar kommunen ut område för tillkommande bostadsbebyggelse och ett för centrumverksamheter, som delvis ligger inom Natura 2000-området och naturreservatet.

Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att planera för ny bebyggelse inom Natura 2000-området och naturreservatet. Planen behöver därför ändras i denna del. Länsstyrelsen ser dock positivt på utveckling av Västra Harg och föreslår att kommunen söker andra ytor för bostadsbebyggelse utanför de skyddade områdena.

För den del av centrumverksamheten som ligger utanför reservatet är beroende av vilken verksamhet som etableras och hur exploateringen utformas kan tillståndsprövning komma att krävas. En exploatering föregås därför lämpligast av ett samråd med Länsstyrelsen kring om tillstånd behövs eller ej. Länsstyrelsen uppmärksammar att om tillståndsprövning krävs kommer krav på MKB att ställas.

Kulturmiljövård

Länsstyrelsen anser att kommunen har hanterat riksintressen för kulturmiljövård på ett bra sätt. Länsstyrelsen anser att det är positivt att kommunen i händelse av önskemål om tillkommande bebyggelse inom riksintresseområden avser att arbeta med områdesbestämmelser eller detaljplan.

Länsstyrelsen vill i detta sammanhang påminna om att det i samband med tillkommande bebyggelse inom ett riksintresseområde är väsentligt att beakta att landskapsrummet i sig i många fall är centrala uttryck för riksintresset och att påverkan på rumsliga samband mellan utpekade platser och uttryck i landskapet behöver studeras och tas hänsyn till. Länsstyrelsen vill även framhålla att all tillkommande bebyggelse i eller i närhet av miljöer som är direkt utpekade som centrala värden i ett riksintresse i huvudsak bör undvikas och bör, i de fall det prövas, ske med stor restriktivitet och varsamhet om den tillkommande bebyggelsens placering och utformning.

Kommunikationer

Trafikverket beslutade 2022-09-26 om nya riksintresseanspråk. Förändringar som berör Mjölby kommun är att anspråket för Götalandsbanan, Linköping-Borås har tagits bort, vilket kommunen varit medveten om. Den planerade korridoren för riksväg 50 har ersatts med befintlig sträckning för vägen. Utöver det har även Norrköpings flygplats utgått som riksintresse där flygplatsens MSA-yta sträcker sig in i kommunen.

De riksintresseanspråk som Trafikverket pekat ut inom kommunen är järnvägen Södra Stambanan, Godsstråket genom Bergslagen, riksväg 50 och riksväg 32 och väg E4.

Etableringen av besöksanläggning i Väderstad ligger i nära anslutning till riksintresset E4. För att säkerställa att skada inte uppstår på riksintresset så önskar Länsstyrelsen att kommunen tydligare beskriver de trafikmässiga konsekvenserna av ny besöksanläggning vid Väderstad. Länsstyrelsen uppmantrar att kommunen i den fortsatta planeringen har en nära dialog med Trafikverket.

Totalförsvaret

Länsstyrelsen noterar att kommunen gällande vindkraftverk föreslår jämkning av Försvarmaktens riksintresseanspråk på hinderfrihet kring Malmens flygplats. Länsstyrelsen har förståelse för synpunkterna men framför att åtgärderna inte är förenliga med nuvarande riksintressebeskrivning. Därför riskerar föreslagen inriktning att medföra en påtaglig skada på riksintresset. Frågan bör bearbetas vidare i samverkan med Försvarmakten.

Länsstyrelsen delar kommunens syn på tolkningen av tätbebyggelseområde i samband med uppförande av höga objekt.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen anser att kommunen i stort har hanterat miljö kvalitetsnormerna för vatten. Länsstyrelsen anser dock att informationen om vattenförekomsterna behöver kompletteras med förekomsternas ID.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Länsstyrelsen anser att planering avseende LIS behöver förtydligas. Om områden ska användas för planering genom LIS behöver de presenteras i markanvändningskartan. De LIS-områden som pekas ut behöver motiveras och förutsättningarna på platsen beskrivas, exempelvis avseende naturvärden. Utöver det så behöver de avgränsas så att de är genomförbara inom lagens syfte med LIS liksom enligt kommunens egen inriktning. Om större områden pekas ut så behöver planen uttala kommunens avsikt avseende antalet tillkommande bostäder eller verksamheter i området. Länsstyrelsen påminner om att LIS endast får tillämpas i en utsträckning som inte äventyrar fortsatt god tillgång på strandutrymme för allmänhetens friluftsliv samt växt- och djurlivet. Länsstyrelsen påminner om att i det fall etableringar ska ske för turismändamål med övernattningsbehöver dessa LIS-områden även

tillåta bostäder för att möjliggöra tillfälligt boende. Anläggande av bryggor, vindskydd eller liknande för att stödja allmänhetens friluftsliv kan rymmas inom strandskyddets syften och kräver, enligt Länsstyrelsens uppfattning, inte utpekande av LIS.

Länsstyrelsen anser att utpekanden av LIS-områden längs Svartån och Skenaån bör ske med stor med stor restriktivitet. Detta med anledning av att det är mycket ont om tillgängliga stränder i den berörda kommundelen. Utpekanden av LIS-områden bör endast i liten omfattning och endast i anslutning till mindre tätorter eller annan redan etablerad bebyggelsestruktur. Utpekande av ytor för LIS för etablering av verksamhet för turism eller tillfällig övernattning bör på liknande sätt endast ske i anslutning till befintliga vägar.

Att peka ut områden i södra delen av kommunen, bland annat kring Hargsjön, kan vara möjligt i något större utsträckning än vid Svartån. Det är dock viktigt att ovanstående principer om att undanta områden med kända naturvärden och att ny bebyggelse ska knyta an till befintlig bebyggelsestruktur tillämpas även här.

Länsstyrelsen informerar om att LIS-områden fortsatt ska möjliggöra fri passage längs strandlinjen. Passagen bredd ska vara tillräcklig men kan variera beroende på förutsättningarna på platsen.

Mellankommunal samordning

Länsstyrelsen anser att den mellankommunala samordningen sker enligt förväntat. Berörda kommuner har fått möjlighet att yttra sig angående planen.

Människors hälsa och säkerhet

Förorenade områden

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen behöver kompletteras med en karta som redovisar förekomsten av föroreningar. Det är viktigt att presentera alla förorenade områden oavsett riskklass. Det är angeläget att kommunen arbetar på att ta fram en strategi för åtgärder av förorenade områden. Kontakta Länsstyrelsen för ytterligare information och möjligheter att till stöd för att åtgärda föroreningar.

Trafikverket kartlägger vart femte år buller från statliga vägar med en årstrafikmängd över tre miljoner fordon. För Mjölby kommun berörs E4. Trafikverkets senaste kartläggning genomfördes 2017. En ny beräkning ska presenteras 2022.

Risken för olyckor, översvämning och erosion

Utifrån kraven i 3 kap 5§ 4p saknar Länsstyrelsen en strategi för hur klimatrelaterade risker i den bebyggda miljön skall hanteras. Kommunen skall i sin översiktsplan ge sin syn på klimatrelaterade risker i befintlig bebyggelse. Kommunen ska även göra ett ställningstagande om åtgärd eller presentera de åtgärder kommunen bedömer behöver genomföras för att riskerna ska minska eller upphöra. Boverket har nyligen publicerat en vägledning inom området: https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmannaintressen/hansyn/miljo_klimat/klimatrisker/hantera/

Länsstyrelsen anser att kommunen har formulerat relevanta planeringsinriktningar för hänsyn till klimatrisker vid planering av ny bebyggelse. Kommunen har i övrigt på ett bra sätt implementerat hänsyn till ett förändrat klimat i översiktsplanen.

Länsstyrelsen vill informera om att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) fått i uppdrag av regeringen att ta fram en standardiserad metod för skyfallskartering.

Utöver det vill Länsstyrelsen även uppmärksamma planeringsunderlaget Översiktlig stabilitetskartering för Mjölby kommun framtaget av MSB. https://ext-dokument.lansstyrelsen.se/Ostergotland/Klimatanpassning/Oversiktlig_s_tabilitetskartering/MJO_PM_Geoteknik.pdf

Allmänna intressen

Bostadsförsörjning

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen har ett bra fokus på bostadsförsörjning och boendekvalitéer. Planen skulle dock stärkas om den kan ges en tydlig koppling till kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning och det samlade behovet av bostäder.

Jord- och skogsbruk, areella näringar

Länsstyrelsen anser att kommunen genom översiktsplanen, tillsammans med den fördjupade bilagan Jordbruksmarken i den fysiska planeringen, förbättrar förståelsen av jordbruksnäringens behov. Urvalskriterierna för bedömning av markens brukningsvärde är huvudsakligen väl valda och innebär en minskad risk att jordbruksmark går förlorad i onödan och i strid med miljöbalken. En av de föreslagna faktorerna för att välja plats för tätortsutveckling skulle vara huruvida den kvarvarande arealen av ett berört fält kan användas för jordbruk. Denna faktor är vanskelig att

använda eftersom den lätt kan misstolkas till att det skulle vara tillåtet att exploatera jordbruksmark för att resten av fältet går att bruka. Det är värt att understryka att jordbruksmark omfattas av skydd enligt miljöbalken även om resten av berört fält skulle vara fortsatt brukningsbart. Vid val av plats för samhällsviktig tätortsutveckling ska jordbruksmark tas i anspråk endast om det inte finns annan mark som från allmän synpunkt är tillfredsställande att använda istället.

Länsstyrelsen noterar att planförslaget över lag är återhållsamt när det gäller exploatering av åkermark. Vid Väderstad kan det dock vara ofrånkomligt att en del jordbruksmark kommer att beröras.

Länsstyrelsen anser här att behovsbilden gällande ytanspråk behöver fördjupas samt att en strategi för utbyggnadsordning tas fram, där ianspråktagande av jordbruksmark om möjligt bör ske i sista hand. Vidare behöver konfliktrisker mellan bostadsbebyggelse och intilliggande växtodling närmare analyseras och lämpliga skyddsåtgärder vid behov sättas in i förekommande fall.”

Enligt ”Vision Mjölby kommun 2025” (antagen 2010) så ska kommunen hushålla med resurser och tillväxt ska ske på ett sätt som är ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart. Den grafiska modell som hör till visionen skulle tjäna på att se över så att den får inkludera även referenser till hållbar markanvändning, naturresursen jordbruksmark samt livsmedelsförsörjning.

Vatten

Planhandlingen kan kompletteras med information avseende åtgärder som kräver anmälan om vattenverksamhet eller tillståndsprövning. Det kan exempelvis vara anläggande av nya broar eller badplatser.

Länsstyrelsen uppmantrar att kommunen använder sig av den regionala vattenförsörjningsplanen från 2020 i sitt underlag för översiktsplanen.

Friluftsliv & rekreation

Länsstyrelsen uppmantrar kommunens ambition att främja friluftsliv och rekreation inom kommunens alla delar med skiftande förutsättningar. Det vore önskvärt med en tydligare koppling till den regionala friluftsstrategin Naturnära vägar till hälsa, hållbar tillväxt och utveckling, 2019.

Naturvård

Länsstyrelsen anser att planen behöver kompletteras med information om planens påverkan för hotade och skyddade arter. Vidare kan

ytterligare information ges avseende den gröna infrastrukturens ekologiska samband och funktion för arters konnektivitet i landskapet. En viktig del av den gröna infrastrukturen är kopplad till de biotopskyddade miljöer som är en stor del av strukturen i huvudsak på jordbruksmark. Bevarandet av biotopskyddade miljöer är viktigt och kan gärna kommenteras i översiktsplanen.

Beträffande invasiva arter anser Länsstyrelsen att kommunen kan beskriva hur kommunen kan motverka spridning av invasiva arter vid exploatering.

Beträffande föreslagna utbyggnadsområden har Länsstyrelsen följande kommentarer gällande naturvård;

Normlösa

Tre utredningsområden - Skogelund, Svartåtorp och Åbacka – föreslås som möjliga för framtida småskaligt bostadsområde väster om Svartån. Länsstyrelsen vill uppmärksamma att Skogelund och Svartåtorp - överlappar delvis och ligger intill en skog som ingår i Skogsstyrelsens sumpskogsinventering. Det bör undersökas om marken är lämplig för bostadsbyggande utifrån såväl markens lämplighet för byggnation som med hänsyn till naturvärden.

Hogstad

Inom Hogstad är det viktigt att planeringen tar hänsyn till naturvärden kopplat till skyddsvärda träd, grön infrastruktur och generell biotopskydd.

Väderstad

Exploatering i större skala föreslås som påverkar en mängd naturvärden av skilda slag, bland annat skyddsvärda träd, ädellövsmiljöer, betesmarker, biotopskydd på jordbruksmark och grön infrastruktur. Länsstyrelsen anser här att kommunen behöver ta ett helhetsgrepp för hur de viktigaste naturvärdena och den gröna infrastrukturen ska skyddas och vårdas. Även den gröna infrastrukturens rekreativa kvalitéer bör vägas in i detta sammanhang.

Kulturmiljövård

Länsstyrelsen ser positivt på kommunen lyfter fram betydelsen av värdefulla kulturmiljöer som identitetsskapande och av betydelse för besöksnäringen och kommunens ställningstagande att dessa ska tillvaratas i större utsträckning.

Det är positivt att kommunen i karta pekar ut områden med särskilt höga kulturmiljövärden där särskild hänsyn behöver tas vid ny- till och ombyggnation. Det är också bra att ställningstaganden görs om en utgångspunkt i att varsamhet och förståelse ska tas till varje objekts unika värden vid underhåll och förändring av byggnader och kulturmiljöer med höga värden samt att betrakta hus uppförda före 1920 med utgångspunkten att de är särskilt värdefulla och ett aktivt användande av varsamhets- och skyddsbestämmelser vid framtagande av detaljplaner och områdesbestämmelser.

Länsstyrelsen bedömer att planens generella riktlinjer för hänsynstagande till kulturmiljöer på landsbygden har en lämplig utformning.

Länsstyrelsen anser att kommunen skulle kunna beskriva orternas kulturmiljövärden inom Ortsbeskrivningen.

Klimatomställning

Länsstyrelsen ser positivt på att planen lyfter frågor om möjligheter till energiproduktion med solcellsparker och vindkraft. Planens inriktning bör också vara förenlig med ett transporteffektivt samhälle där transportsektorns klimatutsläpp successivt kan minska. Med tanke på den relativt omfattande expansionen i Väderstad behöver dock frågan om en förstärkt kollektivtrafik för orten utredas närmare.

Trafik

I Trafikverkets yttrande lämnas synpunkter och råd om trafikfrågor som behöver inarbetas eller beaktas i planen. Länsstyrelsen instämmer i Trafikverkets synpunkter.

Social hållbarhet

Länsstyrelsen vill påtala vikten av att kommunen i sitt planeringsarbete tillser att de regleringar som ingår i Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter tillvaratas i så kallade barnrättsanalyser. Dessa omfattar artiklar såsom alla barns lika värde och rättigheter, att ingen får diskrimineras. Att i alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas. Till sist att barn har rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem.

Det är även av stor vikt i sammanhang då planering enligt dessa inte är möjlig att tydligt redogöra för de kompensatoriska åtgärder som vidtagits. Detta för att säkerställa barns rätt enligt nämnda förordning.

Länsstyrelsen vill alltid uppmana kommunen att försäkra sig om att alla grupper i samhället har möjlighet att delta i samråd. Kommunen bör generellt överväga aktiva insatser för att nå alla grupper i samhället och att kvalitetssäkra sitt arbete för att möjliggöra alla medborgares rätt till deltagande i de demokratiska processerna. Detta gäller såväl tillgänglighetssäkrad information samt tillgänglighet till informationen för alla rättighetsinnehavare exempelvis kvinnor/män, födda i Sverige/utrikes födda eller gamla/unga. Samråd om översiktsplanen som sker digitalt innebär risker att flera grupper invånare inte har möjlighet att läsa och se planen av flera anledningar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 50 00 eller via e-post ostergotland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 9733-2022 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av samhällsbyggnadsdirektör Jan Persson med samhällsplanerare Jonas Nygren som föredragande. I den slutliga handläggningen har också klimatanpassningssamordnare Caroline Rydholm, lantbrukskonsulent Anders Eliasson, koordinator social hållbarhet Åsa Hedberg, vattenhandläggare Weronica Klasson, miljöskyddshandläggare Göran Thunberg, naturvårdshandläggare Ulrika Larsson, antikvarie Louise Törnvall, kvalificerad handläggare skydd mot olyckor Robert Wenemark och näringslivs- och tillväxtdirektör Madeleine Söderstedt Sjöberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

Skogsstyrelsens yttrande 2022-09-08

Trafikverkets yttrande 2022-09-12

Mötesanteckningar från öppet hus i Västra Harg, 6/9 2022

Närvarande från kommunen, Magnus Huldegård och Joel Runn

Åhörare/besökare, cirka 15-20 st

Noterade inspel, kommentarer och frågor från besökarna:

- Bygg ut Kullavägen där det finns befintliga tomter.
 - Det är kommunens plan att bygga ut det området.
- Varför kan inte tomten Harg 3:12 säljas?
 - Frågan tas med till ansvariga för tomtkön.
- Bygg gång- och cykelväg öster om församlingshemmet genom Natura 2000-området, fanns gammal stig där förut som användes som skolväg.
 - Vi ser att det finns en felande länk förbi församlingshemmet, men det är trångt att lösa det där. En sträckning genom naturreservatet kan antagligen vara svårt att få igenom med tanke på regelverket. Frågan kan dock tas med till fortsatt arbete.
- Vad händer i Önnebo? Föreslås det någon byggnation där?
 - Inte specifikt utan Önnebo ses i förslaget mer som landsbygden i övrigt där ny bebyggelse får prövas från fall till fall. Samtidigt är Önnebo så pass stort att det kan behövas en detaljplan för att hantera ytterligare bebyggelse.
- Sågen i Önnebo är nedlagd och marken håller på att återställas. Endast i en mindre del av området har man noterat markföroreningar. Det borde kunna finnas bra möjligheter att skapa fler bostäder där.
 - Vi tar med oss synpunkten in i det fortsatta planarbetet.
- Vilka möjligheter finns det för privatpersoner att rådgöra med bygglovsenheten angående lämpligheten för att bygga i olika områden med avseende på olika parametrar? Det skulle vara bra med tydligare information t.ex. på kommunens hemsida om var det är möjligt att bygga, respektive var det är svårt eller olämpligt ur kommunens hänseende.
 - Ofta är det effektivt att träffas för att se vilka möjligheter som finns på olika platser, men eftersom det är en annan enhet som arbetar med bygglov kan vi inte säkert säga hur de har möjlighet att arbeta. En översyn av vilken information som finns publikt på kommunens hemsida kan behöva göras.
- Intressenter på mötet vill kunna bygga i förlängningen av Kullavägen i den befintliga detaljplanen, man undrar när vägen föreslås byggas ut.
 - Det har föreslagits en utbyggnad av gatan i 2023 års budget, men ev. har det flyttats framåt något.
- Vad gäller kring LIS-områdena? Önskar möjlighet till byggnation i sådana lägen.
 - Kommunen föreslår i översiktsplanen en mer tillåtande syn på LIS-regelverket, men man kan nog utgå från att länsstyrelsen inte kommer dela kommunens syn. Ofta är

det nog en betydligt smidigare process att istället hitta tomtlägen just utanför strandskyddszonen än i zonen 50-100 m från strandkanten.

- Varför föreslås en drivmedelsstation och automatbutik vid skolan, när det är så nära till naturreservat? Bli en intressekonflikt. Det kan bli mer trafik framför skolan och bränslehantering vid skolan.
 - Läget är föreslaget vid skolan/förskolan och parkeringen där eftersom det är en plats dit många naturligt har ärenden och att det kan stimulera den lokala handeln på så sätt. Trafiken kan bli något större, men trafikmängderna är och kommer fortsatt vara låga. Butiken kommer vara liten och endast mindre mark kommer behöva tas i anspråk om det blir aktuellt.
- Finns det två VA-verk på orten?
 - Inget vi känner till, men frågan får tas med till kommunens VA-enhet.
- Det är bättre läge för livsmedelsbutik och drivmedelsstation vid "fickan", närmare Grenadjärvägen.
 - Synpunkten tas med inför kommande översyner av planförslaget.
- Planering av nya tomter bör inte ske på mark som är Natura 2000.
 - De tomter som föreslås inom naturreservat och Natura 2000 ligger på jordbruksmark utan särskilda naturvärden. Att de klassas som skyddsvärda har enligt kommunekologen inte med naturvärden att göra utan för att göra reservatsavgränsningarna mer förståeliga för besökare.
- Ett nytt VA-verk borde byggas, som kanske då också har ökad kapacitet än nuvarande.
 - Ett nytt vattenverk är mycket dyrt och det är inte ekonomiskt försvarbart att göra en sådan investering för ett fåtal nya bostäder. Det är då mer rationellt att låta tillväxten ske på landsbygden utanför själva Västra Harg där det är möjligt att hantera vatten och avlopp med enskilda anläggningar.
- Bygg hellre vid "byn", Grenadjärvägen/Kullavägen än vid skolan.
 - Förstahandsalternativet är att bygga ut i det södra delområdet. Det är först om det finns efterfrågan på ytterligare bostäder och markägaren är intresserad av att sälja av lite mark som det kan bli aktuellt med ytterligare tomter inne längs Betlehemsvägen.
- Hur är naturreservatet och Natura 2000-området anlagt? Är delar av det administrativt eller inte?
 - Regelverket gäller för hela naturreservatet, men jordbruksmarken har tagits med för att förenkla för besökare, d.v.s. av administrativa skäl.
- Frågor kring administration av synpunkter, hur man lämnar synpunkter, etc.
 - Man kan skicka in synpunkter på egen hand eller i grupp.
- Vilka organisationer och grupper synpunkter lyssnar man på? Väger vissa organisationers synpunkter tyngre än andra? Väger vissa synpunkter tyngre än andra?

- I första hand är det motiven bakom/argumenten för synpunkterna som har störst betydelse. Sedan kan det ofta vara så att synpunkter som delas av många i praktiken har större betydelse än sådana som bara enstaka personer har eftersom de kan antas ha en starkare förankring och betydelse för fler personer. En del synpunkter har här i Västra Harg kanaliserats via utvecklingsgruppen. De har då förväntats ha förankrats bland de boende.
- Hur lång livslängd har befintligt VA-verk?
 - Oklart, frågan kan tas med till VA-enheten inför fortsatt arbete.
- Har man redan tidigare i processen hanterat synpunkter och ändrat i förslaget till ÖP?
 - Efter de olika tidiga möten som hölls under vintern/våren kom det in ett antal olika förslag. Det har lett till vissa förändringar. Det är först nu under samrådet som det formellt är öppet för synpunkter och det gått ut en allmän inbjudan till att lämna synpunkter.
- Vem är det som har föreslagit tomter i naturreservatet?
 - Det är den arbetsgrupp som utarbetat planförslaget som tagit fram detta. Det har sedan förankrats med en referensgrupp med tjänstemän från kommunens förvaltningar och med förvaltningarnas chefer innan kommunstyrelsen fått ta del av förslaget.
- Vilka typer av bostäder är det som föreslås i de föreslagna bostadsområdena?
 - Det är inte egentligen reglerat, men kommunen har i första hand föreställt sig småhusbebyggelse. Finns det intresse av något mindre flerbostadshus kan det säkert också ses som positivt.
- Det finns intresse av att det byggs bostäder anpassade så att man som äldre kan bo kvar i Västra Harg. Kommer det byggas sådana?
 - Kommunen har inte tagit ställning till vilken typ av bostäder som är viktigast. Finns det ett dokumenterat intresse av att skapa en sådan typ av boende är det bra om kommunen får ta del av det innan utbyggnaden av Kullaområdet påbörjas.
- Kan Bostadsbolaget bygga ut bostäder i de föreslagna områdena?
 - Det finns inget som hindrar det om de är intresserade.
- Barnfamiljer vill flytta till Västra Harg, det är en god spiral just nu.
- Man borde värna om de som bor i Västra Harg i första hand så att de får bibehålla god livskvalitet.
- Det finns ett stort antal ödehus på landsbygden runt Västra Harg. Utvecklingsgruppen har kartlagt detta. Om man kan få inflyttning i dessa skulle det ge ett positivt tillskott i området. Det vore bra om kommunen kunde stötta i ett sådant fortsatt arbete.
 - Synpunkten tas med för avstämning i stadshuset.

- Har man i ÖP-arbetet funderat på vilken karaktär som man vill att Västra Harg ska ha i framtiden? Vad vill man att Västra Harg ska vara för samhälle om 20 år? Mer visionära diskussioner.
 - Inte egentligen i någon större utsträckning. Kommunen konstaterade att begränsningen i vattenverket gör att förändringarna i själva byn inte kan bli så stora. Det vi kunnat lyfta fram är en positiv inställning till mer lokal service och i övrigt ett mindre antal tillkommande bostäder.
- Hur viktas olika intressen mot varandra (exempelvis VA, jordbruksmark, naturreservat, etc.)? Finns det olika viktning för olika orter i kommunen?
 - Själva jordbruksmarkens betydelse handlar om dess brukbarhet vilket bl.a. handlar om fältens storlek. Den typen av gradering skiljer sig inte åt mellan kommunens olika delar, medan fältstorlekarna skiljer sig geografiskt. Det handlar då både om åkrar och betesmarker. Sedan sker det i avvägningen olika ställningstaganden, dels kopplat till om det finns alternativ mark att bygga på, dels vilken ort det gäller. T.ex. är utvecklingen av de större orterna med pendeltåg och mycket service av större vikt än mindre utbyggnadsområden i de små orterna.
- Hur viktas jordbruksmarken i Västra Harg kontra jordbruksmarken i övriga orter?
 - Fälten är små, men å andra sidan är inte heller Västra Harg någon av de orter som är prioriterade för att ta hand om den allmänna befolkningsökningen i kommunen. Utbyggnaden på orten bör snarare baseras på att man vill bo just i Västra Harg än på att det bara är just där som man hittar en tomt att bygga på. Det gör att kommunen är restriktiv mot att bygga på jordbruksmark i området trots att fälten är mindre rationella än t.ex. i Mantorp.

Mötesanteckningar från öppet hus i Veta skola (Sya & Spångsholm), 13/9 2022

Närvarande från kommunen, Magnus Hultegård och Joel Runn

Åhörare/besökare, 3 st totalt

Noterade inspel, kommentarer och frågor från besökarna:

- Vad är tänkt kring den badplats som föreslås i Sya? Ska den bli en mer offentlig, utmärkt badplats? Problem i dagsläget med skadegörelse där.
 - Det finns inga planer i nuläget att göra den mer offentlig i sig eftersom det är relativt djupt och strömt och kanske inte är ett förstahandsalternativ för barn. Det finns också begränsade möjligheter att parkera i närområdet. Samtidigt är det viktigt att tydliggöra att det finns och är tillgängligt för allmänheten eftersom det ligger på parkmark.
- Mäts vattenkvalitén i Svartån?
 - Oklart om det sker. Om kommunen gör det är det i så fall Miljökontoret.
- Vad är det för grönområde som finns uttritat rakt ut från Egnahemsvägen mot Svartån? Sya utvecklingsgrupp hade tidigare en båt där och undrar om det är okej att använda platsen för att lägga en ny båt?
 - Det är ett område som har höga naturvärden och som är planlagt som parkmark. Vem eller vilka som är markägare är outrett. Vill man ordna något från föreningens sida kan det vara lämpligt att lägga in frågan som en synpunkt i kommunens synpunktshantering.
- Nämns om kanotled i planbeskrivningen, vad är tänkt?
 - Det handlar om en långsiktig ambition att åter anordna en kanotled i Svartån. Det blir då fråga om att ordna med bryggor för i och upptagning av kanoter vid dammar. Kanske även lämpliga platser för raster. Det finns inga beslut om själva genomförandet.
- "Kyrkviken", den del av Svartån som löper söderut vid kyrkan, är igenväxt. Den rensades för några år sedan. Det skulle kunna bli en bra kvalitet om det gjordes igen.
 - Markägarförhållandena är även här outredda. Önskemål om rensning kan med fördel skickas till kommunens synpunktshantering för vidare handläggning.
- Om det rensades i "Kyrkviken" enligt ovan så skulle man kunna göra en cykelrastplats längs med Riksvägen med utsikt över Svartån.
- Eloge kring att jordbruksmarken omnämns på ett ödmjukt sätt med inställningen att den ska sparas så långt det är möjligt.
- Funderingar kring vissa skrivningar gällande generationsboende på jordbruksfastigheter, "För att underlätta generationsväxlingar eller samarbete inom familjejordbruk kan det också finnas behov av nya bostäder vid brukningscentrum.". Den skulle kunna tolkas på ett tokigt

sätt. Ibland kanske det är mer rationellt för det fortsatta brukandet om de nya bostäderna istället läggs längre från brukningscentrum.

- Motivet för kommunens förslag med närhet till brukningscentrum hänger samman just med om man vill ta jordbruksmark i anspråk. Om man bedömer att det är lämpligare att lokalisera de nya bostäderna längre bort kan det vara svårare att hävda att man då inte lika gärna kan lägga dem ytterligare lite längre bort – på mark som inte är jordbruksmark.
- Funderingar kring skrivningar i kapitlet angående riksintressen naturvård, "Påverkan på de hydrologiska förhållandena, t ex genom dränering av omgivande mark, gödsling och skogsplantering ska undvikas och hävden ska fortsätta." Önskemål om en annan skrivning, exempelvis att det bör användas med försiktighet.
 - Texten är statens inställning. Planförslaget saknar i nuläget kommunala ställningstaganden/bedömningar av statens riksintresseanspråk.
- Önskemål om skrivningar kring att jordbruksmarken är en strategisk resurs och att det bör nämnas kopplat till trafikplanering, så att stora fordon kommer fram även i framtiden.
- Eloge kring skrivningar att exploatering på privat mark enbart är aktuell om markägaren är positivt inställd till det. Den ödmjuka inställningen till frågan är positiv.

Mötesanteckningar från öppet hus i Hogstad, 15/9 2022

Närvarande från kommunen, Magnus Hultegård och Joel Runn

Åhörare/besökare, 20-25 st

Noterade inspel, kommentarer och frågor från besökarna:

Tema trafik

- Hastigheten genom Hogstad behöver sänkas, dels genom skyltning, dels genom hastighetsåtgärder. Tätortsgränsen borde flyttas ut förbi Skänningevägen.
 - Huvudgatorna i Hogstad är Trafikverkets. Kommunen har tagit fram ett förslag till omskyltning av gatorna i Hogstad, men behöver komma överens med Trafikverket om detta. Tanken är att skylta om alla mindre orter i kommunen samtidigt. Med det nya förslaget skulle det framför allt bli 30 och 40 km/h på gatorna i Hogstad.
 - Eventuella hastighetsdämpande beslutas av Trafikverket.
- Hastighetsdämpande åtgärder vid infarterna från Mjölby och Väderstad behövs för att få ner hastigheterna.
 - Det kan säkert vara bra lösningar, men kommunen har inte rådighet över Trafikverkets vägar även om kommunen påtalar behoven. Som boende i Hogstad är det möjligt att tillsammans uppvakta Trafikverket i frågan.
- In- och utfarten till Sharpman behöver förbättras eller flyttas.
 - Företaget är medvetna om problemen med nuvarande lösning och de arbetar med att få till en överenskommelse med någon av grannfastighetsägarna för att få till en ny anslutning.
- Det behövs ett övergångsställe över vägen vid busshållplatsen.
- Det behövs en smidig vägkoppling i Väderstad mellan Väderstad AB och E4 för det är många transporter som idag går över Hogstad och många som arbetar där tar Hogstadvägen till och från jobbet.
 - Det finns en del långsiktiga planer för att förbättra trafiksituationen i Väderstad. Främst med avseende på den tunga trafiken kopplad till Väderstad AB och Kimme bergtäkt. Det är dock även där Trafikverket som ansvarar för de två huvudgatorna och därmed de som är ansvariga för att lösa trafikproblemen. Även om kommunen återkommande påtalar problemen har Trafikverket prioriterat andra projekt.

Gång- och cykelväg

- Gång- och cykelväg till Mjölby behöver komma till. Det är många som vill cykla eller ta permobil till stan, men det är för otäckt att göra det på stora vägen.
 - Kommunen delar åsikten och arbetar för att få till en gång- och cykelväg i samverkan med Trafikverket. Efterfrågan kommer säkert öka i takt med att elcyklar blir vanligare. Kommunen har börjat utreda sträckningen. Dessvärre har Trafikverket inte velat prioritera den här sträckan.

- Varför lägger ni inte cykelvägen på järnvägsbanken? Det vore billigare, kortare, snabbare och kräver inte att man köper in mark eller förhandlar med många fastighetsägare.
 - Inriktningen är att lägga den längs Hogstadvägen eftersom den där bedöms göra mest nytta. Dels skapar man en bättre trafiksäkerhet längs vägsträckan, dels fångar man upp bostäderna och de boende längs vägen, dels upplevs normalt en cykelväg längs en väg som tryggare än en isolerad sträckning (särskilt genom skogspartier). Järnvägsbanken kommer också in i Mjölby i Viringe industriområde som är en rörigare och otryggare trafikmiljö än via Ryttharhagen som cykelbanan längs Hogstadvägen ansluter till. Ska det kunna bli ett samverkansprojekt med Trafikverket kräver de också en samförläggning längs vägen. Det är inte heller så att kommunen har rådighet över banvallen. Den ägs till större delen av Trafikverket. Längs banvallen skulle det behövas belysning för att åstadkomma rimlig trygghet. Det kostar pengar både att bygga och sköta.
- Boende längs vägen inne i Hogstad påtalar att de inte vill att cykelvägen dras längs vägen eftersom de inte vill minska ner sin tomt på den sidan. Med tanke på höjdskillnaden skulle man också behöva lägga om infarterna till tomterna för att få ett vilplan innan cykelbanan.
 - Synpunkten noterades. Tillsammans konstaterades att det i flera fall är så att gällande detaljplaner har ett bredare vägområde än vad som idag tas i anspråk. Det finns därigenom ett planmässigt stöd för en justering av fastighetsgränserna som kanske borde gjorts redan i samband med att planerna upprättades för länge sedan.
- Markägare längs vägen öster om Hogstad vill inte heller upplåta jordbruksmark för cykelbana.
- Cykelväg längs järnvägsbanken skulle kännas otryggt att cykla på.
- Banvallen borde fixas till så den kan användas som en promenadväg bättre än idag. Det skulle bli trevligare om sly röjdes på platser där det behövs. Frågan landar på markägaren vilket i detta fall är Trafikverket.

Övriga frågor och synpunkter

- Upprustningen av återvinningsstationen blev bra.
- Anslagstavlan behöver bytas ut.
- Det behövs lite parkbänkar så att äldre kan sätta sig ner och vila lite.
- Det behövs ytterligare papperskorg/ar för t.ex. hundbajspåsar.
- Var är framtida bostäder planerade i Hogstad? Markägaren norr om Åkerholmsvägen är inte intresserad av att sälja mer mark för bostäder. Den marken bör brukas även i fortsättningen. I så fall är det bättre att bebygga åkern öster om Hadelösvägen. Det är ett så litet skifte.
 - Utgångspunkten är att inte föreslå ytterligare bebyggelse på jordbruksmark om det finns alternativa lägen. I förslaget finns därför nya bostadsområden utpekade på annan mark.
- Bra om ni river förrådet längs järnvägsbanken och bygger bostäder där. Det är ett fint läge.
- Hur kan man ansluta sig till fjärrvärmenätet?
 - Är ni många längs vissa gator som kommit på att ni nu vill ansluta er så kan tipset vara att gemensamt kontakta MSE så de ser att det finns många intresserade kunder.

- Finns ett "ekbuskage"/bete söder om Stenkummelvågen som det vore trevligt om kommunen snyggade till/gallrade.

Mötesanteckningar från öppet hus i Väderstad, 20/9 2022

Närvarande från kommunen, Magnus Hultegård och Håkan Sylvan

Åhörare/besökare, 30-40 st

Noterade inspel, kommentarer och frågor från besökarna:

Tema trafik

- Hastigheten genom Väderstad behöver sänkas. På Vallsbergsvägen leder det till att bilar delsgenar i kurvorna, dels kör upp på gång- och cykelbanan.
 - Huvudgatorna i Väderstad är Trafikverkets. Kommunen har tagit fram ett förslag till omskyltning av gatorna, men behöver komma överens med Trafikverket om detta. Tanken är att skylta om alla mindre orter i kommunen samtidigt. Med det nya förslaget skulle det framför allt bli 30 och 40 km/h på gatorna i Väderstad.
 - Det finns även möjlighet att som grupp eller enskild kontakta Trafikverket med boendeperspektivet på trafiksituationen.
- Situationen i korsningen Vallsbergsvägen/Folkungavägen är orimlig med leveranser och parkeringar vid matbutiken samtidigt som all trafik till och från Väderstad AB ska fram där och skolbarnen ska gå till skolan.
 - Kommunen är medveten om situationen och har försökt få Trafikverket att prioritera en utbyggnad av någon form av förbifart. Även Väderstad AB har påtalat att de vill ha en annan lösning framför allt för sina transporter. Kommunen har även erbjudit att ordna med en ny placering för matbutiken om och när de ser ett behov av detta.
 - Trafikverkets vägfinansiering av förbifart via Länstransportplanen tar väldigt lång tid. Kommunen kan överväga att själv åta sig sådan investering, vilket förvaltningarna nu analyserar. Men även en stor kommunal investering tar tid att finansiera.
- Passagera över Folkungavägen är varken hastighetssäkrade eller utformade så att man som fotgängare syns eller ser trafiken ordentligt. De skulle behöva belysas tydligare.
 - Synpunkten noteras och tas med till kommunens trafik/gatuansvariga.
- Hastighetsreglerade fallluckor vid skolan skulle vara bra.
 - Synpunkten noteras och tas med till kommunens trafik/gatuansvariga, liksom att det tas upp vid kommande dialoger med Trafikverket. Det borde gå eftersom sträckan är skyltad max 30 km/h, men Trafikverket är väghållare och ansvarar för hastighetsreducerande åtgärder på sin väg.
- Övergångsställena är inte anpassade med nedsänkt "0-ad" kantsten, vilket gör det svårt eller omöjligt att ta sig fram med rullstol och rullator.
 - Synpunkten noteras och tas med till kommunens trafik/gatuansvariga, liksom att det tas upp vid kommande dialoger med Trafikverket. Eventuella hastighetsdämpande beslut av Trafikverket, men kommunen har viss rådighet över sidoanläggningar.

- Trottoaren vid gamla macken väster om pizzerian har höga brunnsock, vilket gör det svårt att passera med rullstol och rullator.
 - Synpunkten noteras och tas med till kommunens trafik/gatuansvariga.
- Chikanen vid skolan fungerar inte som avsett. Nu är det vanligt att folk snarare accelererar för att komma först till avsmalningen om det blir möte.
 - Synpunkten noteras och tas med till kommunens trafik/gatuansvariga. Deras bild har varit att synpunkterna på trafiksituationen minskat efter att 30 km/h-skytning/chikan och gång- och cykelbanan ordnades.
- Hur blir det med vägsituationen?

Allmän önskan om någon form av förbifart framfördes, men flera olika åsikter framfördes om vilket alternativ som vore det bästa. Några förordade förbifart i nordväst i enlighet med kommunens förslag, medan andra ansåg att det tog onödig jordbruksmark i anspråk eller påverkade det nybyggda ridhuset onödigt mycket. Andra menade att den lösning som föreslås i detaljplanen för Storgårdsområdet kan vara en OK lösning. Ytterligare andra ansåg att den borde justeras i sin södra del och dras mer rakt söderut mot gamla E4 via den gamla vägsträckningen som gick förbi gårdarna.

 - Den samlat bästa lösningen är sannolikt den nordväst om samhället eftersom den, tillsammans med en kompletterande infartsväg till Väderstad AB, skulle göra det möjligt att lyfta bort all tung trafik genom samhället. Att det byggts ett ridhus rakt över den sträckning som redovisas i gällande översiktsplan försvårar dragningen, men den nu föreslagna dragningen ligger vid sidan om ridhuset. Blir det aktuellt med en vägdragning i den här delen av Väderstad får ett mer exakt vägdragningsförslag tas fram som tar hänsyn till siktlinjer, minimerar intrång på jordbruksmark och så långt möjligt ger förutsättningar för frivilliga marköverlåtelse. Den i detaljplanen för Storgårdsområdet föreslagna lösningen har nackdelarna att man dels inte får bort materialtransporterna från Kimme bergtäkt, dels inte når hela vägen ner till gamla E4, dels skapar en form av barriär mellan samhället och motionsspåret och det skogsparti som fungerar som närreklamationsområde. En dragning via den gamla vägen skulle visserligen nå till gamla E4 utan att i större grad påverka de fornlämningar som ligger i skogen, men skulle samtidigt dela upp skogspartiet i två delar och korsa motionsspåret på två platser. En rakare dragning söderut skulle kunna undvika nuvarande motionsspår, men dela upp skogen och påverka det stora fornlämningsområdet.

Bebyggelseförslag

- Det är inte lämpligt att planera för bostäder väster om samhället på de stora fälten norr om Folkungavägen.
 - I översiktsplanen är det aktuella området (liksom flera andra områden på jordbruksmark) markerat som ett utredningsområde för bostäder. De prioriterade utbyggnadsområdena är dels det planlagda området väster om stationen, dels det pågående planområdet söder om Storgårdsvägen, dels ett område i skogen norr om Änga, dels ett område på jordbruksmark i förlängningen av Östadvägen. Prioriteringen hänger samman med kommunens inriktning att vara sparsam med exploatering av jordbruksmark. Mot bakgrund av dels Väderstad AB:s stora framgångar, dels etableringen av upplevelsecentret med mat-tema i Väderstad kan

antalet arbetsplatser komma att öka ytterligare, vilket kan leda till ytterligare efterfrågan på bostäder. Det förutsätter då dels ytterligare bostadsområden, som skulle kunna bli aktuella i utredningsområdena, dels att skolan byggs ut till två paralleller. För att fylla en så stor skola skulle sannolikt Väderstads befolkning behöva mångdubblas och vara 2500 – 3000 personer, vilket är en mycket stor förändring. Det nuvarande översiktsplaneförslaget är ett forum för föreningar och boende i Väderstad att fundera över vilken framtid man vill se för orten. En större eller en mindre tillväxt.

- Översiktsplanens syfte är att avisera framtida förändringar. Samrådsförslagets olika byggbara ytor skapar handlingsberedskap för ortens utveckling, vilket också handlar om att undvika att annan anläggning som kan hindra utveckling på lång sikt, såsom ledningsdragning. Onödigt stora ytor kan tyckas vara utpekade, men här kan kommunen förtydliga att vissa ytor just står för ändring på lång sikt, dvs längre än 15 år.

Övriga frågor och synpunkter

- När kommer byggnationen av bostäderna vid stationen igång?
 - Det pågår en process där intresserade byggherrar får anmäla sitt intresse att bygga. Urval kommer ske under vintern och byggstart förväntas kunna ske under 2023. Annonser ligger på internet <https://objektvision.se/beskriv/229028728>
- När blir planen för Storgårdsområden färdig? Det går orimligt långsamt!
 - Förprojekteringen av gator och ledningar har dragit ut mycket på tiden, vilket är minst sagt beklagligt. Nu är tidplanen att vi ska ha färdiga handlingar i vinter, vilket gör att vi räknar med att planen ställs ut i vår och antas runt sommaren nästa år. Det finns sedan medel anslagna för utbyggnad av de första gatorna och tomterna. Byggstart för bostäder kan ske tidigast under 2024.
- Innan det byggts ett antal nya bostäder och befolkningen börjat öka finns det inte några egentliga förutsättningar för att flytta och utvidga matbutiken.

Mötesanteckningar från öppet hus i Normlösa, 27/9 2022

Närvarande från kommunen, Magnus Hultegård och Joel Runn

Åhörare/besökare, 7-8 st

Noterade inspel, kommentarer och frågor från besökarna:

Föreslagen gångbro och rundslinga

- Fastighetsägarna som skulle beröras av rundslingan som föreslås är skeptiska till lösningen eftersom den skulle påverka deras verksamhet enligt deras bedömning. Dels skulle den skära rakt genom beten för både kor och höns eftersom dessa rör sig fritt mellan ytorna på ömse sidor om banvallen. Dels skulle det innebära en risk att personer som går på rundslingan tar med sig avföring på skorna från de fåglar som vistas nere vid Svartån närmare själva fastigheten där hönsen befinner sig och därmed ökar risken för att fågelinfluensa sprids på gården. De ser heller inte att behovet är så stort för en rundslinga i området. Bron/rundslingan är också i vägen för framtida exploatering och expansion av verksamheten.
 - Bron har föreslagits efter önskemål från besökare på utvecklingsgruppen i Normlösas årsmöte, och ett lämpligt läge har ansetts vara den gamla banvallen eftersom en befintlig vägbank finns och det finns brofundament från den gamla bron över Svartån. Det behöver göras mer grundliga undersökningar innan någon åtgärd kan genomföras och frågan kring finansiering måste också lösas. Om markägaren inte önskar denna åtgärd här kanske det kan finnas en annan möjlig väg där rundslingan kan dras.
- Vad kostar det att anlägga en bro? Verkar som det kan bli ganska långt över Svartån.
 - Vid mätning ser det ut att vara uppemot 50 meter som en bro behöver vara. Det finns ingen utredning eller undersökningar gjorda utan det är bara ett tänkt läge som är utmarkerat.

Föreslagen exploatering vid Solsidan

- Vad är det tänkt för något mellan befintlig detaljplan och Svartån? Byggnation här kommer att skymma utsikten mot Svartån för de nybyggda husen i området.
 - Enligt boende själva så äger de 20 tomterna området, så varje tomt bör ha 5 % i den samfällda ytan. Utan de boendes samtycke till åtgärd där, och utan någon exploatör så kommer det inte att bli någon byggnation här. Att en utbyggnad förutsätter markägarnas intresse framgår av planförslaget.
- Får man ens bygga så nära Svartån?
 - Strandskyddet kommer behöva upphävas för att man ska få bygga här. Det är inte självklart hur en sådan prövning skulle sluta.
- De tomter som finns i detaljplanen som är antagen är för små, om man bor här ute så vill man ha stora tomter.

Övriga frågor och synpunkter

- Hur lång tid dröjer det innan byggnation i planerade områden är aktuell?
 - Översiktsplanen sträcker sig över en längre period så det kommer sannolikt dröja ganska lång tid innan byggnation av alla föreslagna ytor har skett.
- Finns rykten/spekulation om att en strand ska anläggas nere vid Svartån enligt mäklare. Stämmer detta?
 - Inget som finns utpekat över huvud taget. I planområdet är det de boende som via den samfällda marken ska förvalta naturmarken.
- Är det tänkt med bostäder på västra sidan av Svartån?
 - Det finns utpekat några mindre områden som kan utredas för bostäder på den sidan ån. Några premisser är dels att markägarna är intresserade, dels att det kan ordnas kommunalt VA i området.
- Hur ser VA-situationen ut i Normlösa? Finns det kapacitet för utbyggnation?
 - Det har inte framkommit att det skulle finnas någon kapacitetsbrist under framtagandet av planförslaget.
- Vad gäller kring byggnation på jordbruksmark?
 - Inriktningen för hela planarbetet är att så långt möjligt undvika utbyggnad av bostäder på jordbruksmark. Därför föreslås utredningsområden på skogsmark. För byggnation av enstaka bostäder är ett antal domstolsbeslut tydliga med att det inte är förenligt med skrivningarna i miljöbalken. I översiktsplanen föreslås ändå ett par undantag för dels generationsväxlingar, dels personalbostäder.
- Vad krävs för att hushåll utanför Normlösa samhälle ska få ansluta sig till kommunalt VA?
 - Huvudfrågan är nog att det finns kapacitet i ledningarna och att man själv bekostar dragningen från ledningen till egna fastigheten. Bäst är att var och en kontaktar kommunens VA-enhet för att få ett korrekt besked.
- Finns det VA-verk i Normlösa?
 - Det lär finnas vattenverk eftersom det finns ett vattenskyddsområde. Mer oklart hur det ligger till med avloppsreningsverk. Det mesta pumpas till Mjölkulla från kommunens olika delar.
- Hur blir det med föreslagna tomter på västra sidan av Svartån? Hur är VA-situationen där? Finns det "risk" för att det blir kommunalt VA där? Fastighetsägare har nyligen gjort åtgärder på egna tomter för att ha fungerande och godkända egna avlopp för betydande summor.
 - Verksamhetsområdet för VA behöver utökas för att det ska bli aktuellt. Det är inget på gång i närtid. Det är oklart vad kommunen har för princip kring anslutning av befintliga fastigheter: om det sker omgående eller när de enskilda anläggningarna bedöms behöva uppdateras.